

Technologijos. Gaminių dizaino programos žodynėlis

Vilnius
2016

Gaminių dizaino programos žodynėlį sudarė Lietuvos edukologijos universiteto technologijų edukologijos magistrantės:

Jolita Stapurevičiūtė (technologijų vyr. mokytoja)

Alma Urbonienė (technologijų vyr. mokytoja)

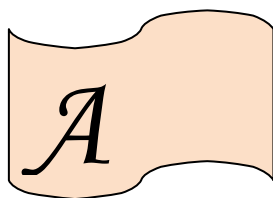
Svetlana Voytkevich (technologijų mokytoja)

Žodynėlį maketavo Lietuvos edukologijos universiteto Technologijų ir technologinio ugdymo katedros lektorė dr. Jūratė Česnavičienė.

Informacijos šaltiniai:

1. Adomonis, J. *Nuo taško iki sintezės: taikomosios dailės kompozicijos pagrindai*. 2-asis patais. ir papild. leid. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2008. 247 p.
2. *Aiškinamasis tekstilės terminų žodynas: su vokiečių, anglų, prancūzų ir rusų kalbų atitikmenimis* / [Ričardas Čiukas, Jurgis Katunskis, Angelė Kaulakienė et al.]. Kaunas: Technologija, 2001. 637 p.
3. Burneika, J. *Forma, kompozicija, dizainas: studijuojantiems dizainą*. Vilnius: Vilniaus dailės akad. I-kla, 2002. 142 p.
4. *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*. Prieiga per internetą: < <http://lkiis.lki.lt/dabartinis> >
5. Kavaliauskas, A. *Odos technologija*: [mokymo priemonė]. Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla, 2003. 140 p.
6. Misius, R., Žemaitaitienė, D. *Žiedas prie žiedo: gėlių komponavimo teorija ir praktika*. Vilnius: Valstiečių laikraštis, 2008. 69 p.
7. Mogilnickas, I. *Techninės estetikos pradmenys*: [mokomoji knyga pedagoginio profilio aukštųjų mokyklų techninių specialybių studentams]. Vilnius: Spaudos kontrolės valdyba, 1995. 205 p.
8. Ratautas, S. A., Strazdienė, E., Gulbinienė, A. *Aiškinamasis aprangos terminų žodynas: daugiau nei 6000 terminų: lietuvių, anglų, vokiečių, prancūzų ir rusų kalbomis* / [mokslinis redaktorius Stanislovas Algimantas Ratautas]. Kaunas: Technologija, 2014. 603 p.
9. Šiukščius, G. *Dizainas: menas, mokslas, technika*: [vadovėlis aukštųjų mokyklų studentams]. Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2005. 238 p.
10. Šiukščius, G. *Dizaino pradmenys vidurinėje mokykloje*. Vilnius: Leidybos centras, 1993. 51 p.
11. *Tarptautinių žodžių žodynas* / [atsakingasis redaktorius V. Kvietkauskas]. Vilnius: Vyriausioji enciklopedijų redakcija, 1985. 527 p.
12. Židonytė, V. *Dizainas: grafinis dizainas* [vadovėlis XI–XII klasei]. Kaunas: Šviesa, 2002. 205 p.
13. Židonytė, V. *Projektinis dizainas: pramoninis dizainas, interjero dizainas, drabužių dizainas* [vadovėlis XI–XII klasei]. Kaunas: Šviesa, 2004. 207 p.

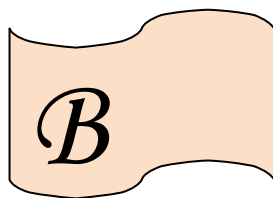

Abstrakcija	požiūris ar teiginys, atitrūkęs nuo tikrovės, neprieštaraujantis jai, bet ir neatitinkantis tikrosios dalyko padėties.
Aerografas	prietaisas dažams, lakui ir kitiems skiediniams purkšti suslėgto oro srove, vartojamas audiniams, dekoracijoms, plakatams dažyti, fotografijos negatyvams, skaidrėms, nuotraukoms retušuoti, taip pat keramikai dekoruoti.
Aerografija	popieriaus, audinio spalvinimas, marginimas aerografu.
Afiša	kultūros ar sporto renginio (paskaitos, susirinkimo) reklaminis skelbimas, klijuojamas ant lentos ar stulpo.
Akcentas	išryškintas koks nors elementas ar detalė.
Akrilas	1) polivinilacetatiniai dažai, atsparūs drėgmei ir šviesai, vartojami tapyboje; 2) tapybos technika.
Aksesuarai	pagalbiniai funkciniai ir dekoratyviniai daiktai, priklausiniai, reikmenys, priedai, pvz., aprangos aksesuarai, tokie kaip galvos apdangalai, pirštinės, kaklaraiščiai, šalikai, diržai, rankinukai, papuošalai, skėčiai.
Aksesuaras	1) detalė, sukurianti šventiškumo, sezoniškumo nuotaiką, paryškinanti spalvas ir suteikianti kompozicijai individualumo bei išskirtinumo; 2) antraeilis pagalbinis gėlių kompozicijos elementas.
Akvarelė	1) skaidrūs vandeniniai dažai iš sutrinto pigmento ir augalinių klijų; 2) tapybos technika, tapant vandeniniais dažais; 3) dailės kūrinys, nutapytas akvarele.
Amatai	mokėjimas gaminti dirbinius rankomis.
Analogas	panašių savybių, funkcijų daiktas, reiškiny.
Angobas	balto ar spalvoto molio arba porceliano plonas sluoksnis, kuriuo dengiamas džiovinto arba išdegto keraminio dirbinio paviršius ir marginamas raštais.

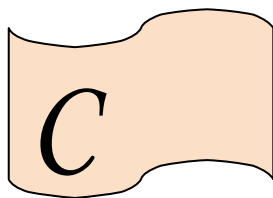
Ansamblis	1) tarpusavio susiderinimas, darni visuma; 2) vientisumu pasižyminčių pastatų kompleksas; 3) visa tarp savęs suderinta apranga.
Antikvarinis	senas, vertingas, senovinis, pvz., antikvariniai baldai.
Antropometrija	fizinės antropologijos šaka, tirianti žmogaus kūno išmatavimus ir proporcijas, siekiant suprasti žmonių fizinę įvairovę. Šiandien antropometrija labai svarbi daiktų dizaino industrijai, rūbų dizainui, net architektūrai, kur statistiniai duomenys apie kūno išmatavimus naudojami siekiant pagaminti kuo patogesnius produktus. Pakitęs gyvenimo būdas lemia ir fizinius pokyčius (pvz., vis labiau plintantis nutukimas), todėl antropometriniai duomenys turi būti nuolat atnaujinami.
Apdaila	1) gaminių, konstrukcijų ir detalių paviršių išorės gražinimas ir savybių gerinimas. Paviršiai dengiami skystomis apdailos medžiagomis (dažais, laku), įvairiomis plėvelėmis; 2) tekstilės gaminių išorės gražinimas ir savybių gerinimas fizikiniais, mechaniniais bei cheminiais metodais ir galutinis jų sutvarkymas.
Apdangalas	1) kuo kas apdengiama, apdengimas: galvos apdangalas; 2) drabužis, apranga.
Apyvokos tekstilės gaminiai	tekstilės gaminiai, skirti namų ūkiui bei patalpų dekoravimui, pvz., baldų apmušimui, grindų dangai, stalų serviravimui, asmens higienai ir t. t.
Aplikacija	1) taikomosios ir dekoratyvinės dailės technika – vaizdai, ornamentai arba raštai iš odos, audinių ar popieriaus siuvami ar klijuojami ant kitos medžiagos; 2) šia technika sukurtas taikomosios ir dekoratyvinės dailės dirbinys.
Apmušalas	austinė, megztinė ar neaustinė medžiaga baldams, transporto priemonių salonų sėdynėms ir kt. gaminiams apmušti ar apvilkti.
Apranga	1) visuma daiktų ant ir prie žmogaus, skirtų jį nuo nepalankių aplinkos poveikių apsaugoti, smulkiems reikmenims nešiotis, judėjimui, darbui ir poilsiui palengvinti, praeinančių dizaino, technologijos, prekybos ir vartojimo stadijas ir turinčių estetinę, išskirtinę bei utilitarinę paskirtį; 2) drabužiai, avalynė.
Architektūra	1) architektūroje – kokių nors statinių ar pastato kompozicija; 2) meno kūrinio sandara, jo visumos ir dalių santykis.

Architektūra	1) meno šaka: žmogaus aplinkos erdvės formavimas, statinių bei jų kompleksų ar ansamblių projektavimas ir statyba; 2) statiniai, jų kompleksai ar ansambliai; 3) pastato kompozicija.
Artikulas	gaminio, prekės tipas.
Asimetrija	1) simetrijos nebuvimas arba jos pažeidimas; 2) meno kūrinio komponavimo būdas.
Asortimentas	tam tikros gamybos, paslaugų ar prekybos įmonės ar jos padalinio produkcijos įvairovė pagal artikus, fasonus, modelius, spalvas ir dydžius, pateikiama tam tikram laikotarpiui.
Atspalvis	spalvos suvokimo charakteristika, spalvos pustonis, labai nedidelis skirtumas tarp panašių spalvų, perėjimas iš vieno spalvos tono į kitą.
Aukso pjūvis / „dieviškoji proporcija“	manoma, kad šį santykį, kuris tapo svarbiu proporcijų harmonizavimo principu renesanso architektūroje ir dailėje, auksiniu (sectio aurea) pavadino Leonardo da Vinči. Paskui du šimtmečius aukso pjūvis buvo primirštas ir tik 1850 m. meno teoretikas Adolfas Zeisingas vėl jį „atrado“. Jis tai vadina proporcijų įstatymu ir jį mato ne tik antikiniuose pastatuose, bet ir žmogaus kūno, visų gyvių bei augalų formų proporcijose, taip pat muzikoje (akordų intervalų santykiai 3–5–8–13). Anot A. Zeisingo, paukščių kiaušiniai pasižymi didžiosios ir mažosios ašies santykiu, artimu aukso pjūvio proporcijai. Tokių pavyzdžių gamtoje labai daug. Žmogaus akies sandara paremta santykiu 3 : 5. Tokiu pat santykiu sudaryta elipsė geriausiai atitinka binokulinį regėjimą. Matyt, todėl aukso pjūvio proporcija, kaip labiausiai atitinkanti žmogaus regėjimo nuostatą, plačiausiai taikoma architektūroje ir dizaine. Šia magiška proporcija pasižymi daugelis istorinių pastatų, skulptūrų ir tapybos kompozicijų.
Autentiškas	atitinkantis tikrąjį, tikras, paremtas pirmuoju šaltiniu.
Automobiliniai tekstilės gaminiai / automobilinė tekstilė	tekstilės gaminiai, skirti automobiliams ir kt. žmonių transporto priemonėms (sėdynėms, kilimėliams, diržams, avarinės apsaugos pagalvėms, oro filtrams ir kt.).
Avalynės aksesuarai	medžiagos ar įvairūs avalynės papildiniai, reikalingi jai papuošti, pakuoti, informuoti apie avėjimo ypatybes, pvz., dekoratyvinės sagos, kaubojiškų batų kietgalių metaliniai papuošalai, pentinai, grandinėlės, formos laikikliai, kokardos ir kt.
Avangardas	aktyvioji ir pažangioji visuomenės dalis, tiesianti naujus kelius kokioje nors srityje.

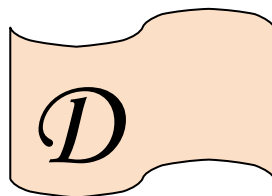
Avangardinis	susijęs su avangardu, priešakinis.
Ažūras	1) dekoravimo būdas, pagrįstas dekoratyvių kiaurymių, iš kurių sudaromas raštas, išryškinimu; 2) kiauraraštis dirbinys ar gaminys papuoštas tokiu ažūru, arba jų gavimo būdas; 3) juvelyrinė pynė iš plonų metalinių siūlų.

Baldai	kambario apstatymo daiktai (stalai, kėdės, spintos ir pan.).
Batika	1) audinių dekoravimo technika – ištirpintas vaškas pagal piešinį liejamas ant audinio, po to merkiamas į dažus, kurie įsigeria į vašku neaplietą audinio dalį; ši technika naudojama Indonezijoje, Indijoje ir kt., Europoje – nuo XX a.; Lietuvoje ją kūrė dailininkas J. Balčikonis (g. 1924); 2) ta technika marginta medžiaga; 3) šia technika dekoruotas meno kūrinys.
Bigas	išilginis įspaudas knygos kietviršyje, kad viršelis lengviau atsiverstų.
Bionika	1) organizmų struktūros bei gyvybinės veiklos principų panaudojimo technikoje tyrimas; 2) gyvosios gamtos principų ir struktūrų techninio taikymo (elektronikai) teorija ir metodai.
Bižuterija	smulkūs juvelyriniai dirbiniai: papuošalai, gaminami iš brangakmenių, tauriųjų metalų, dramblio kaulo, dabar dažnai iš pigesnių medžiagų.
Blokas	1) iš eilės surinkti, susiūti arba suklijuoti knygos lapai, parengti įrišti; 2) smulkūs daiktai (lakštai, prekės), sujungti, supakuoti į stambesnį vienetą.
Bra	sieninis šviestuvas.
Bukletas	viename popieriaus lape išspausdintas ir sulankstytas, bet nesusegtas leidinys, pvz., trumpas kelionių vadovas, prospektas, informacinis, turistinis ar reklaminis leidinėlis.

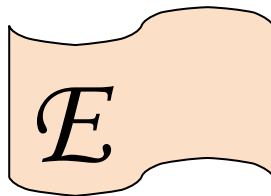
Ciklas	tematika ir kompozicija susijusių vieno autoriaus meno kūrinių grupė, turinti pavadinimą.
---------------	---

Darbastalis	darbo vietoje naudojamas specialus stalas su technologine įranga ir įvairiais prietaisais, stalčiais, įrankiais, palengvinančiais tam tikras operacijas.
Dažai	dažomoji medžiaga.
Deformacija	aprangos gaminių, jų detalių ir medžiagų formos bei matmenų pokytis (pailgėjimas, sutrumpėjimas, susiaurėjimas, suplonėjimas, pastorėjimas ir t. t.) dėl išorinių jėgų, drėgmės, šilumos ir kt. poveikių, deformavimo rezultatas.
Dekoracija	1) menišką veiksmo vietos apipavidalinimas scenoje; scenografijos kūrinys; 2) graži išorė trūkumams pridengti.
Dekoras	1) statinio eksterjero ir interjero arba taikomosios dekoratyvinės dailės dirbinio puošybos elementų visuma; 2) aprangos gaminio ir puošybos elementų visuma, puošmena.
Dekoratyvinės medžiagos	akmenukai, spalvoti karoliukai ir pan. skirti gaminio dekoravimui.
Dekoratyviniai dirbiniai	meninę funkciją atliekantis dirbiniai skirti interjero dekoravimui.
Dekoratyvinis	1) skirtas puošybai; 2) sudarantis vien išorinį blizgesį.
Dėmė	didžiausią plotą turinti meninės raiškos priemonė, geriau suvokiama iš didesnio nuotolio. Naudojama beveik visuose grafinio dizaino darbuose.
Demisezoninis	skirtas dėvėti pavasarį ar rudenį (drabužis).
Detalė	visumos dalis, smulkmena.
Dinamika	kitimas, vystymasis, plėtojimasis.
Dinamiška kompozicija	judri, kintanti, pasižyminti greita, ryškia raida, turinti daug vidinės energijos kompozicija.

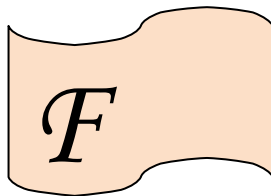
Dirbinys	tai, kas dirbama ar padirbta, paprastai dailiosios individualios gamybos objektas, mažiau utilitarinės, daugiau meninės paskirties daiktas, skaičiuojamas vienetais, egzemplioriais.
Disharmonija	garsų, spalvų, linijų ir pan. nesuderinimas, nedarnumas; priešingai harmonija.
Dissimetrija	nedidelis nukrypimas nuo simetrijos, asimetrija simetrijos viduje. Žmogus tik iš pažiūros yra simetriškas. Ne vien širdis ir kiti žmogaus vidaus organai išdėstyti asimetriškai, bet ir išorėje dažnai skiriasi dešinė nuo kairės. Tai nesunku patikrinti: jeigu frontalią veido nuotrauką veidrodžiu padalysime lygiai per pusę, tai turėsime du skirtingus veidus. Beje, jie, būdami labai simetriški, neturės individualumo, kaip ir kriminalistikoje naudojami atpažinimo robotai. Dissimetrija suteikia portretui individualumo, suminkština griežtus simetrijos kanonus ir teikia lengvo žaismingumo. Tai pasakytina apie visas dissimetriškas kompozicijas.
Dizainas	1) daiktinės aplinkos, jos formų racionalumo, funkcionalumo ir estetiškumo projektavimas jungiant mokslo, technikos ir meno žinias; pramoniniu būdu gaminamų daiktų; 2) daiktų (dažnai pramonės gaminių) meninis konstravimas, jų estetinės išvaizdos kūrimas; 3) plačiąja prasme – kūrybinė veikla, kurios tikslas – tenkinti žmogaus ir visuomenės individualias bei socialines reikmes, utilitarinius ir dvasinius poreikius; formuoti harmoningą daiktinę aplinką, suteikiant kuriamai produkcijai savybes, susijusias ne vien su išorės vaizdu, bet ir su jos funkciniais bei struktūriniais ryšiais, į harmoningą visumą sujungiančiais visus gamtos-žmogaus-daiktinės aplinkos-visuomenės aspektus.
Dizaineris	dizaino specialistas ir kūrėjas.
Dizaineris konstruktorius	aprangos gaminio originalių ar paprastų konstrukcijų kūrėjas ir įgyvendintojas.
Dizaineris modeliuotojas	aprangos gaminio modelio formos, išvaizdos, detalių kontūrų, jo pavyzdžio rengėjas ar gamintojas, paruošėjas masiškai gaminti.
Dizaineris stilistas	mados žinovas, kostiumo estetikos specialistas, kuriantis žmogaus grožio visumą, kaip drabužių, avalynės, aksesuarų, šukuosenos, grimo derinį.
Dydis	apimtis, tūris.
Drabužiai	siūta ar megzta aprangos dalis kūnui, išskyrus apavą, pirštines, galvos apdangalus.
Drapiruotė	1) dailės kūrinyje vaizduojami klostyti drabužiai ir audiniai; 2) klostyta dekoratyvinė užuolaida.

Mados **dizaineris** | naujo originalaus stiliaus, naujos mados krypties, naujų meninių ir estetinių aprangos formų, siūlomų tam tikram laikotarpiui, kūrėjas ir pradininkas.

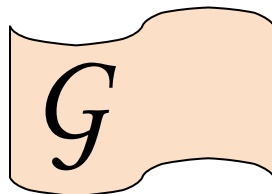
Efektas	įspūdį sudaranti produkto ar jo dalies išvaizdos ypatybė.
Eklektika	1) XIX a. antrosios pusės ir XX a. pradžios meno (dažniausiai architektūros) stilius, kuriam būdingas laisvas ir įvairus praeities stiliaus formų jungimas; 2) įvairių stilistinių meno formų nekūrybiškas junginys.
Eko dizainas	sveikų, ekologiškų, lengvai perdirbamų gaminių projektavimas. Tai nauja, bet jau visiškai susiformavusi dizaino šaka.
Ekologiškas gamybos būdas	aplinkosaugos reikalavimus atitinkantis gamybos būdas.
Eksplikacija	paaikškinimas, patikslinimas (sąvokos, sutartinių ženklų, turinio); aiškinamasis tekstas, lydraštis.
Eksponatas	parodoje ar muziejuje rodomas daiktas.
Ekspozicija	tam tikra tvarka parodai išstatyti daiktai.
Eksterjeras	pastato išorė.
Elementas	1) ko nors sudaromoji dalis, dėmuo; 2) nedalomas aibės vienetas.
Emblema	1) sutartinis ženklas, kokios nors idėjos ar sąvokos simbolis; 2) kai kuriems specialioms aprangos ir kt. gaminiams būdingas vaizdinis ar grafinis ženklas, simboliškai žymintis kokią nors informacinę sąvoką.
Epocha	istorijos laikotarpis, išskiriamas pagal labai svarbius reiškinius, žymius visuomenės gyvenimo, mokslo, meno ir kt. įvykius.
Erdvė	1) ribota trijų matmenų tuštuma; 2) vieta, tarpas kam nors būti, egzistuoti.
Erdvinė arba trimatė kompozicija	kūriny, kuris sukomponuojamas tam tikroje erdvėje naudojant trimačius objektus. Erdvė turi tris dimensijas: ilgį, plotį ir aukštį.
Ergonomika	mokslas, tiriantis dirbančio žmogaus psichofiziologines galimybes, ribas ir ypatumus, darbo priemonių ir sąlygų optimizavimą, tausoiant žmogaus sveikatą.

Eskizas	1) meno kūrinio ar dirbinio metmenys; 2) parengiamasis brėžinys ar piešinys, pagal kurį kas nors kuriama arba gaminama; 3) vienkartinis aprangos gaminio modelio ar kt. objekto apytikslis, paprastai ranka daromas piešinys popieriuje ar kompiuteryje, jo bendro vaizdo ir esminių bruožų metmenys; reikalingas toliau modeliuojant ir modelį konkretinant.
Estetika	1) mokslas, tiriantis tikrovės ir meno estetines savybes, teoriją, meno esmę, ypatumus ir formas; 2) grožio kriterijų taikymas ir jų laikymasis.
Etiketas	1) nustatyta elgesio tvarka ir forma tam tikroje aplinkoje – monarchų rūmuose, tarp diplomatų ir t. t.; 2) ceremonialas; 3) viešoji laikysena, manieros.
Etiketė	1) prekės ženklas, lipdukas; jame įrašoma gamykla, prekės pavadinimas, rūšis, kaina ir kt.; 2) matomoje vietoje prie drabužio ar kt. aprangos gaminio ar jo pakuotės tvirtinama kortelė, kurioje žymimas gamintojas, gaminio pavadinimas, jo dydis ir kt. informacija.
Etno dizainas	aprangos ir kt. gaminių naujų formų ir estetiškos išvaizdos kūrimas laikantis paveldėtų tautos materialinės ir dvasinės kultūros tradicijų.

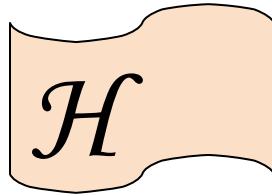
Faksimilė	1) spaudos ar fotografijos būdu pagaminta tiksli originalo (parašo, rankraščio, dokumento) kopija; 2) tiksli meno kūrinio (tapybos, grafikos) reprodukcija, pagaminta kuriuo nors faksimilinės spaudos būdu.
Faktūra	įvairių medžiagų paviršiaus savybė – lygumas, šiurkštumas, grublėtumas; ji priklauso nuo dailininko sumanymo, medžiagos, atlikimo technikos.
Falsifikatas / klastotė	1) suklastotas daiktas, produktas; 2) dailės kūrinio kopija ar imitacija, pateikiama kaip originalas.
Fasonas	sukirpimas: drabužio ar avalynės elementų visuma, lemianti jų modelį, formą.
Figūra	1) išoriniai daikto kontūrai, pavidalas; 2) žmogaus kūno sudėjimas, proporcijos.
Firma	1) pramonės arba prekybos įmonė, kompanija ar kita ūkinė organizacija, turinti komercinių tikslų; 2) tam tikra tvarka įregistruotas, įstatymo saugomas gamybos arba aptarnavimo sferos (ypač prekybos) įmonės vardas.
Fiziologinės drabužių ypatybės	drabužių savybės, suteikiančios juos vilkinčiam žmogui komforto jausmą, priklauso nuo medžiagų, iš kurių pagaminti drabužiai, ir nuo drabužių konstrukcijos.
Floristika	mokslas, tiriantis kurio nors krašto ar vietovės augaliją.
Floristinė kompozicija	mokslas apie puokščių ir kompozicijų iš žolinių ir sumedėjusių augalų žiedų, lapų ir šakelių sudarymo (komponavimo) teorinius pagrindus ir skirtas komponuotojų (floristų) meniniams gebėjimams ugdyti. Tai teorinės žinios apie floristinio kūrinio struktūrinių elementų sandarą, simbolinę ir meninę bei emocinę raišką, jų tarpusavio santykį ir santykį su visuma, be kurių neįmanoma suformuoti praktinių įgūdžių bei sukurti sudėtingo meniško floristinio kūrinio.
Floristinis	susijęs su floristika.

Floristinis dizainas	1) lauke augančių, interjerinių (vazoninių), šviežiai skintų ir džiovintų žolinių bei sumedėjusių augalų, meninis panaudojimas; 2) floristinio dizaino sritis, kurioje kalbama apie augalinės medžiagos – šviežiai skintų gėlių ir kitų augalų, meninį panaudojimą, t. y. gėlių puokščių ir kompozicijų kūrimą.
Folkloras	liaudies kūryba, apimanti tautosaką, liaudies muziką, liaudies choreografiją, liaudies teatrą; kartais folklorui priskiriama ir liaudies dailė, liaudies papročiai, tikėjimai.
Forma	1) daikto pavidalas; 2) įtaisas norimo pavidalo daiktams gauti, pvz., liejimo forma; 3) meno kūrinio išraiška, vaizdavimo būdas, pvz., aprašomoji forma; 4) spaudos forma – paviršius su iškiluoju, giliuoju arba plokščiuoju originalo atvaizdu, parengtas spausdinti; 5) bet kuris erdvės elementas ar jų derinys.
Formatas	1) popieriaus lapo ar gatavo spaudinio plotis ir aukštis (ilgis); 2) brėžinių ir kitų techninių dokumentų matmenys.
Formos pastovumas / formos stabilumas	išorinių veiksnių veikiamos medžiagos geba išlaikyti savo formą.
Fotelis	platus, minkštas patogus krėslas su atramomis nugarai ir rankoms.
Fotografija	jų principu sukurti atvaizdai nesvetimi taikomajai dalei, ypač jų padaugėjo nuo XX a. aštuntojo dešimtmečio. Tam įtakos turėjo hiperrealizmo (superrealizmo) postmodernistinės dailės kryptys tapyboje, grafikoje ir skulptūroje, kai buvo tapoma pagal nuotraukas ir skaidres, naudojami fotokoliažai, atspaudai, kuriami natūralistiniai figūrų muliažai. Panašiai fotovaizdai buvo perkelti į keramiką, tekstilę, metalo emalį. Pats būdas nėra naujas: fotokeraminių portretų matyti senuose antkapiniuose paminkluose. Dekoravimas dekalais, plačiai taikomas porceliano ir fajanso dirbiniams puošti, naudojamas nuo XIX a. vidurio. Kartais derinamas ir su kitais dekoravimo būdais (tapymu, purškimu, linijų apvedžiojimu ir kt.).
Fragmentas	nedidelė visumos dalis, teksto ištrauka.
Funkcionalus	gerai atitinkantis savo paskirtį.

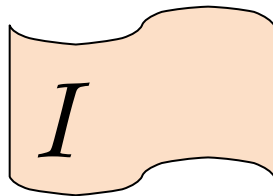

Galanterija	kai kurie asmeniniai, aprangos ir tualetu plačiai vartojami reikmenys, pvz., juostos, nėriniai, pirštinės, skėčiai, diržai, kaklaraiščiai, piniginės, rankinės ir kt.
Garderobas	1) drabužių spinta; 2) drabužinė, drabužių kabykla, visuomeninio pastato patalpa viršutiniams drabužiams laikyti; 3) vieno žmogaus drabužių, avalynės, aksesuarų ar kt. aprangos reikmenų rinkinys, kurį konkretus žmogus vartoja pasirinktinai vienu metu, kaitaliodamas pagal aplinkybes ir norus.
Garnitūras	tos pačios paskirties ir to paties stiliaus drabužių, avalynės ir pan. komplektas, pvz., šiltos apatinės kelnės kartu su tokiais pačiais marškiniais.
Gėlių komponavimas	tai gėlių puokščių ir kompozicijų iš augalinės medžiagos ir aksesuarų sudarymo procesas, reikalaujantis floristinės kompozicijos teorinių žinių ir praktinio darbo įgūdžių, meninio polinkio, estetinės nuojautos ir sumanumo meninės raiškos priemonės taikyti praktikoje.
Gėlių komponuotojas / floristas	žmogus, kūrėjas, išmanantis floristinio dizaino paslaptis ir jų pritaikymo galimybes.
Gėlių kompozicija	1) floristinis kūrinys (augalų kompozicija), į kurio sąvoką įeina ir gėlių puokštė; 2) floristinis kūrinys, kuriam sudaryti reikalingas koks nors specialus pagrindas – indas, vaza, pintinė, medžio nuopjova, karkasas ir kt.
Girlianda	1) dekoru motyvas: pakabinta už galų ir puslankiu žemyn nusvirusi augalų lapų, žiedų, vaisių pynė; dažna Senovės Graikijos, Romos, taip pat renesanso, baroko, klasicizmo architektūroje bei taikomojoje dekoratyvinėje dailėje; 2) girliandos pavidalo ornamentas.
Gobelenas	[pagal 1662 m. įkurtos įmonės savininko Gobeleno (Gobelin) pavardę]: 1) rankų darbo dekoratyvinis austinis sieninis kilimas, primenantis paveikslą; metmenys ir ataudai dažniausiai iš plonų suktų vilnionių bei šilkinų siūlų, kartais įmaišoma ir auksinių ar sidabrinių; 2) mechaninėmis audimo staklėmis išausti masinės gamybos žakardiniai dekoratyviniai specialios struktūros audiniai, kuriuose yra tik keliolika spalvų.

Grafinis (reklamos, vizualiosios informacijos, pakuočių ir kt.) dizainas	dizaino rūšis, susijusi su apipavidalinimu, reklama ir leidyba. Tai plakatų, logotipų, etikečių kūrimas, katalogų, knygų maketavimas, įpakavimo, reklaminių skydų projektavimas ir pan. Taikomosios tradicinės grafikos išraiškos priemonės (šriftas, ornamentas, piešinys) ir fotografijos, kompiuterinės grafikos galimybės. Pastaruoju metu grafinis dizainas daugiausiai kuriamas kompiuteriu, dizainui skirtomis specialiomis programomis.
Groteskas	[tokį pavadinimą stilius gavo po to, kai Rafaelis (tikr. Raffaello Santi; 1483–1520), italų dailininkas ir architektas, su savo mokiniais, kasinėdami Romos požeminius statinius grotas, rado keistų, nenatūralių ornamentų, sudarytų iš gyvūnų, paukščių, augalų, žmonių veidų ir vazų]: 1) savotiškas literatūros ir meno stilius: žmogus arba jo gyvenimas piešiamas sutirštintomis komiškais spalvomis, jame pinasi gyvenimo tikrovė su fantastika, tragiški elementai su komiškais, sarkazmas su nekaltu humoru; 2) ornamentas iš susipynusių fantastinių augalų, žmonių ir gyvūnų figūrų, architektūrinių elementų, vazų; 3) šriftas, kurio raidžių linijos vienodo storio.
Guašas	1) neskaidrūs vandeniniai dažai iš įvairių pigmentų, klijų ir baltalų arba kreidos; 2) tapybos technika, artima akvarele, nuo pastarosios skiriasi spalvos tankumu, neskaidrumu, matiniu tonu; imtas vartoti viduramžiais, paplito XVII–XVIII a.

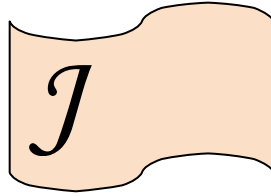

Harmonija	visumos ir jos dalių darna, tikrovės raidos dėsningumas, vidaus ir išorės visuma.
Heraldika	herbų kūrimas, jų ir su jais susijusių teisinių santykių aiškinimas, pagalbinė istorijos šaka, tirianti herbus kaip istorijos šaltinius.
Herbas	valstybės, teritorinio vieneto, miesto, luomo, korporacijos, giminės skiriamasis ženklas, esantis vėliavose, monetose, antspauduose, ant pastatų fasadų, namų apyvokos daiktų, meno kūrinių, rankraščių, knygų.
Hieroglifai	1) figūriniai ženklai, žymintys išstis sàvokas ir žodžius arba skiemenis ir garsus (egiptiečių, kinų, japonų, nedantiraštiniai hetitų rašto ženklai); 2) ženklai tokio rašto, kuriame ideogramos jungiamos su fonetiniais ženklais; 3) neišskaitomas, sunkus skaityti raštas.
Hipis	1) XX a. 7-8 dešimtmečio kapitalistinių šalių jaunuolis, išvaizda ir elgesiu pabrėžiantis savo nesiskaitymą su įprastinėmis visuomeninio gyvenimo normomis; 2) ekstravagantiško elgesio, netvarkingai (dažniausiai pabrėžtai nerūpestingai) ir pretenzingai apsirengęs žmogus.
Holograma	erdvinis objekto atvaizdas, gautas holografijos būdu.

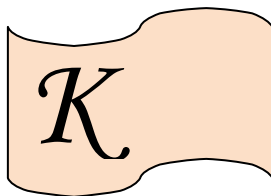
Idėjos detalizavimas	kūrybinės minties sukonkretinimas, sudarant techninę užduotį, piešiant eskizus, modeliuojant.
Ikebana	puokščių komponavimo menas, paplitęs Japonijoje; puokštės daromos iš trijų komponentų: gėlių (gali būti medžio šakos, lapai), vazos ir kenzano (įrenginio, kurį sudaro pertvaros, skylutės ar žiedeliai) gėlių stiebams pritvirtinti; ikebanai, sukomponuoti pagal taisykles, būdinga asimetrija, kontrastingos spalvos ir simbolika; ikebana susikūrė Japonijoje XV a. kaip arbatos gėrimo ceremonijos dalis.
Iliustracija	1) paveikslas, piešinys knygai papuošti ar tekstui paaiškinti; 2) grafikos spalvotas ar nespalvotas kūrinys, aiškinantis knygos tekstą; 3) ką nors labai vaizdingai paaiškinantis pavyzdys.
Imitacija	1) sekimas kuo nors, mėgdžiojimas; 2) daiktas, mėgdžiojantis kitą; dirbiny s pagamintas iš kitos, dažniausiai pigesnės, medžiagos, pvz., dramblio kaulo imitacija, odos imitacija.
Inicialas	pirmoji raidė (vardo, pavardės; knygos, jos dalies, paprastai puošni).
Inkrustacija	1) dailės dirbinių dekoravimo technika: kūrinio paviršiuje išdėstomi ir sutvirtinami ornamentai, peizažai arba figūros iš dramblio kaulo, perlų, medžio, metalo, marmuro, perlamutro, gintaro; inkrustacija jau žinoma antikoje; paplito italų renesanso, XVII–XVIII a. prancūzų dailėje; Lietuvoje buvo inkrustuojami medžio ir metalo dirbiniai; 2) ta technika sukurtas dailės kūrinys.
Inkrustavimas	dirbinio paviršiaus puošimas kitų medžiagų gabaliukais.
Instaliacija	kompleksinis kūrinys, sukurtas patalpos ar lauko erdvei, susidedantis iš skulptūrų, tapybos ir natūralių buitinių daiktų.
Intarsija	medinių dirbinių (baldų, durų, skrynelių) inkrustacija iš kitos spalvos medžio gabalų; būna lygi arba reljefinė; sudaro augalinių ar geometrinių motyvų ornamentus, peizažus, figūrines kompozicijas; suklestėjo Italijoje renesanso laikais; Lietuvoje būdinga XVII–XVIII a. plitusiems baldams.
Interjeras	1) meniškai suformuotas ir apipavidalintas patalpos vidus ir jo įrenginiai; svarbiausi interjero komponentai yra erdvė, įranga (baldai, prietaisai) ir dekoras (paveikslai, skulptūros, kilimai, sienų tapyba, mozaika, vitražai); 2) tapybos žanras, vaizduojantis pastato ar patalpos vidų; suklestėjo XVII a. Olandijoje.

Interjero baldų, interjero įrangos dizainas	dizaino sritis, susijusi su viskuo, kas yra pastato erdvėje: sienos, langai, durys, apdaila, tekstūra, apšvietimas, apstatymas ir baldai. Interjero dizaineriai naudoja visus šiuos elementus siekdami suformuoti funkcionalią, saugią ir estetiškai malonią erdvę klientui.
--	--

Juvelyras | meistras arba dailininkas, gaminantis smulkius dirbinius iš tauriųjų metalų ir brangakmenių

Juvelyrika | 1) papuošalų, smulkiųjų meninių dirbinių, liturginių reikmenų gamyba iš tauriųjų ir spalvotųjų metalų ar jų lydinių bei brangiųjų ir pusbrangių akmenų;
2) brangenybės, ypač iš tauriojo metalo objektai dažnai su brangakmenių ir dėvėti asmeninės puošmenos.

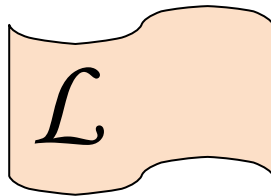

Kaligrafija	meno forma, kur raidės kruopščiai parašytos ar pagamintos, lengvai perskaitomos ir sudaro išraiškingą bei harmoningą kompoziciją.
Kalinėjimas	dekoratyvinis gamybos procesas (galima kalinėti paveikslą, ar ornamentą).
Kalkė	1) permatomas aukštos kokybės popierius arba plonas medvilninis audinys (paprastai batistas), įmirkytas riebalų tirpalu, dervomis, vašku ir pan., vartojamas brėžinių kopijoms daryti; 2) anglinis popierius kopijoms daryti rašomąja mašinėle.
Kaptalas	juostelė, klijuojama prie storesnių knygų bloko nugarėlės galų.
Karnizas	išsikišusi puošmena (figūrinis tašelis) viršutinėje baldo dalyje.
Kašpo	dekoratyvinė keramikos vaza, į kurią statomas gėlių vazonas.
Katalogas	informacinis vienerūšių daiktų (knygų, eksponatų, prekių, meno kūrinių ir kt.) kartoteka ar sąrašas.
Keramika	1) degti dirbiniai iš molio ar kitų mineralinių medžiagų arba jų mišinio su mineraliniais ir organiniais priedais, pvz., dailioji keramika – molio, terakotos, majolikos, fajanso, porceliano dailieji dirbiniai; statybinė keramika – sienų plytos, stogo čerpės, kokliai ir kt.; 2) dailės šaka, užsiimanti tų dirbinių gamyba; 3) degtų molio dirbinių pramonė, keramikos technologijos skyrius; puodininkystė.
Keraminis	molinis, susijęs su keramika, pvz., keraminis dirbiny.
Kičas	pretenzingas, nemeniškas, neskoningas kūrinys, dirbiny.
Kilimas	austas, megztas, rištas, siūtas ar siuvinėtas bei klijuotas dailiosios tekstilės gaminy.

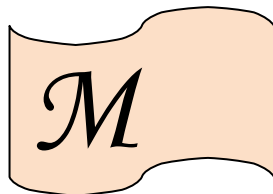
Klasika	1) senovės graikų meno laikotarpis nuo V a. iki IV a. pr. m. e. antrosios pusės; 2) skirtingų istorijos laikotarpių svarbūs, reikšmingi, pavyzdiniai meno ir literatūros kūriniai, turėję įtakos visai tam tikros epochos ar šalies kultūrai.
Klišė	metalinė, medinė, linoleumo ar kitokios medžiagos iškiliaspaudės forma iliustracijai spausdinti.
Kolekcija	1) rinkinys kokių nors vienos rūšies daiktų, turinčių meninę, mokslinę ar istorinę reikšmę; 2) sistemingas tam tikro asortimento arba vieno autoriaus sukurtas meninių ar vartojimo daiktų, pvz., aprangos reikmenų, rinkinys.
Koljė	vėrinys, kaklo papuošalas iš brangiųjų, pusbrangių arba dirbtinių akmenų, dažniausiai aptaisytų tauriaisiais metalais – platina, auksu, sidabru; ypač buvo paplitę XVIII–XIX a.
Kolorimetras	prietaisas spalvai nustatyti.
Koloritas	1) dailės kūrinio spalvų visuma; jų derinimo pobūdis; vyraujančių spalvų derinys; 2) kokios nors istorinės epochos, tautos, aplinkos, šalies būdingų bruožų visuma; taip pat meno kūrinio, literatūros.
Komfortas	buitiniai patogumai; ištaiga.
Kompaktiškas	tankus, glaustas, suspaustas.
Komplektas	kokių nors vienos paskirties objektų, daiktų, elementų, įrankių, sudarančių visumą, rinkinys.
Komponavimo būdas	kompozicijos elementų – augalinės medžiagos, aksesuarų ir kt. – sudėjimo metodas, kuriuo surenkama puokštė ar sudaroma kompozicija.
Komponavimo kempinė / oasis	šviežiai skintų, džiovintų augalų, aksesuarų norimu kampu įtvirtinimo priemonė.
Komponavimo principai	pusiausvyra ir harmonija, proporcija, simetrija, asimetrija, isimetrija, statika, dinamika, kontrastas, niuansas, ritmas, metras, optinės iliuzijos, ornamentas, stilizacija.
Komponavimo stilius	gėlių komponuotojo kūryboje pasireiškiančių pagrindinių idėjinių bei meninių ypatybių, būdingųjų bruožų vienybė, darbo būdas, maniera, metodas.
Komponavimo technika	gėlių komponavimo įgūdžiai, būdai bei mokėjimas tais būdais naudotis.

Kompozicija	meno kūrinio elementų išdėstymas, jų tarpusavio sąveika ir santykis su visuma, sandara, struktūra, konstrukcija, tam tikra dailės kūrinio rūšis.
Konkursas	1) varžybos dėl premijos, pareigų, vietos ir pan., kai jų mažiau negu dalyvių; 2) stengimasis pirmuoti kurioje nors srityje.
Konstrukcija	1) mašinos, įrenginio, mechanizmo, detalės sandara, apimanti mašinos, įrenginio elementų tarpusavio išdėstymą, sąveiką, sujungimo būdą, medžiagą; 2) statinio sudėtinė dalis (kolona, perdanga, santvara) ar tų dalių grupė, turinti tam tikrą paskirtį.
Kontrastas	1) ryški priešybė; 2) tarpusavyje lyginamų daiktų, ypatybių ar reiškinių skirtumas.
Kontrastinga kompozicija	labai priešinga, sudaranti kontrastą formos, spalvos ir kt. atžvilgiu, išsiskirianti iš kitų kompozicija.
Kontrolė	objekto tikrinimas ir rezultatų palyginimas su tam tikrais reikalavimais, norint nustatyti atitiktį.
Kontūras	1) linija, apibrėžianti daikto siluetą, skirianti vieną plokštumą nuo kitos; 2) linijinis daikto vaizdas plokštumoje.
Kopija	1) tikslus originalo (dokumento, teksto, brėžinio, iliustracijos ir pan.) atspaudas; 2) dailės kūrinio (originalo) atgaminys, sukurtas ne originalo autoriaus, o kito dailininko; 3) bet koks daiktas, padarytas tiksliai pagal pirminį pavyzdį.
Kostiumas	1) vyrų ir moterų drabužis, susidedantis iš švarko, kelnų, kartais dar ir liemenės arba žaketo ir sijono, paprastai pasiūtų iš tos pačios medžiagos; dabartinis vyriško kostiumo tipas susiformavo Anglijoje ir XIX a. paplito visoje Europoje; 2) specialus drabužis, dėvimas tik tam tikromis aplinkybėmis, pvz., teatro scenoje, filme, karnavale arba sportuojant; į jį įeina taip pat ir apavas, galvos apdangalai, papuošalai, imituojantys vaizduojamos epochos apdarą ir charakterizuojantys vaidinamą personažą.
Kriterijus	1) požymis, pagal kurį kas nors vertinama, nustatoma, klasifikuojama; 2) vertinimo pagrindas, matas.
Kulonas	kaklo papuošalas; grandinėlė su pritvirtintu vienu ar keliais brangakmeniais.

Kultūra	1) socialinė sistema, garantuojanti materialinių ir dvasinių vertybių kūrimą, panaudojimą ir perteikimą; k. apibūdina visuomenės raidos lygį; 2) kurios nors srities žmonių išprusimas, tobulumo laipsnis, pasiektas moksle ar veikloje; 3) visa, ką sukūrė žmonija fiziniu bei protiniu darbu praeityje ir dabar; 4) archeologinė kultūra – vieno laikotarpio tos pačios teritorijos architektūros paminklų bendri bruožai.
Kursyvas	spaudos šriftas apie 15 laipsnių pasviręs į dešinę, panašus į ranka rašytas raides; juo tekste kas nors pabrėžiama, išryškinama, išskiriama; pirmasis jį panaudojo italų spaustuvininkas humanistas Aldus Manucijus (Manutius; 1449–1515) Venecijoje 1501 m.
Kušetė	žema sofa be atramos.

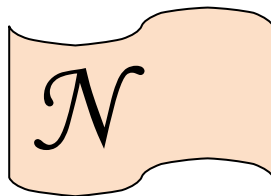
Laidumas orui	1) akytos medžiagos geba praleisti orą; 2) kiekybinis šios gebos rodiklis.
Laidumas vandeniui	1) medžiagos geba praleisti vandenį; 2) kiekybinis šios gebos rodiklis.
Laminatas	laminavimo proceso produktas: sluoksninis gaminys iš patvariai su plėvele sujungto audinio, mezginio arba neaustinės medžiagos.
Lankstas	lagamino, kurpalio ar kt. daikto metalinė jungiamoji detalė, leidžianti uždarinėti ar lankstyti tam tikras dalis, riboti atidarymo laipsnį.
Lankstumas	kūno savybė lengvai deformuotis nuo lenkimo jėgų.
Lekalas	1) braižymo plokštelė įvairaus kreivumo briaunomis; 2) plokštelė siuvinių, medžio ir metalo dirbinių kraštams žymėti ir tikrinti; 3) gaminio modelio forma, pagaminta iš standaus popieriaus arba jo atvaizdas kompiuterio ekrane.
Linija	geometrinis brūkšny – ištisinis, plokščias arba erdvinis; kreivė.
Logotipas	1) daugiaraidžio rankinio rinkimo spaudmuo, dviejų ar daugiau raidžių, kurios dažnai eina greta; 2) firmos ar jos gaminio markės grafinis ženklas; 3) specialiai sukurtas originalus grafinis vaizdas ar simbolis, atliekantis atitinkamos aprangos ar kt. gaminių firmos arba renginio emblemos ar prekės ženklo funkciją.
Lopas	1) kas dedama prakiurusiai vietai uždengti: lopą prisiūti, uždėti; 2) kitos spalvos dėmė.

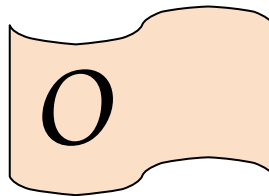
Mada	1) rengimosi stilius, būdingas tam tikrai epochai, tam tikrai šaliai; tam tikrą laiką populiarius drabužių modeliai, šukuosenos, avalynė ir pan.; 2) tam tikro skonio, formų, spalvų, medžiagų, puošinių, dėvėsenos vyravimas moterų, vyrų, vaikų kostiumo ir aprangos srityje, būdingas tuo suinteresuotiems visuomenės daugumos sluoksniams, nuolat besikeičiantis turinčių tam įtaką žmonių pastangomis.
Majolika	[pagal Maljorkos salos lotynišką pavadinimą Majolica, kur buvo gaminami majolikos dirbiniai] specialiu būdu dažyto, glazūruoto ir degto fajanso atmaina; tokio fajanso dirbiniai – vazos, skulptūrėlės, apdailos plytelės ir gausiai dekoruoti itališki bei ispaniški indai.
Majuskulai	didžiosios abėcėlės raidės, skiriant nuo mažųjų – minuskųjų.
Maketas	1) kokios nors erdvinės kompozicijos, pvz., paminklo, teatro arba filmo dekoracijos, technikos įrenginių, pagamintų iš medžio, gipso ar kartono, išorės modelis, paprastai mažesnis už patį objektą; 2) parengiamasis knygos, žurnalo, laikraščio pavyzdys.
Maksi ilgis	suknelės, sijono ir pan. ilgis iki blauzdų apačios, 1968 m. pakeitęs buvusį madingą mini ilgį.
Makulatūra	neberekalingi popieriaus ir kartono gaminiai arba poligrafijos įmonių atliekos, tinkamos perdirbti į popierių arba kartoną. Perdirbant makulatūra išvaloma, sumalama, atskiedžiama vandeniu, taurinama, iš gautos plaušinės masės daugiausia gaminamas kartonas.
Manekenas	1) drabužių, avalynės ir pan. demonstruotojas; 2) natūralaus dydžio vyro, moters ar vaiko kūno tuščiaavidurė butaforinė figūra, pagaminta iš tam tinkamų medžiagų, skirta drabužiams ir kt. aprangai parduotuvių vitrinose, parodose ir pan. demonstruoti ar pirminiams siuvamų drabužių primatavimams atlikti.
Manekenė	drabužių demonstruotoja, profesionalus modelis, tam tikru etalonu priimtų kūno matmenų moteris, demonstruojanti dizainerių sukurtus drabužius ir jų kolekcijas.
Medžiaga	1) daiktas ar daiktai, žaliava, iš kurios kas sudaryta ar daroma; 2) audinys, audeklas: lininė, medvilninė, vilnonė medžiaga; lengva, plona, lygi, marga, permatoma medžiaga.

Menas	žmogaus sąmonės ir pasąmonės specifinė veikla, kurios tikslas savitai atspindėti tikrovę, formuoti visuomenės siekių idealą, ugdyti estetinius jausmus, tobulinti žmogų ir aplinką. Menas žmogaus jausmus veikia per klausą ir regėjimą. Taip suvokiami poezijos, muzikos ir dailės meniniai vaizdiniai.
Meninės raiškos priemonės	taškas, linija, dėmė, spalva, šviesa, šešėlis, tekstūra, faktūra.
Meninis dirbinių juodinimas	meninių metalo dirbinių dekoravimo būdas.
Metalo dirbiniai	taikomosios dailės ir skulptūros dirbiniai, pagaminti iš įvairių metalų (aukso, sidabro, geležies, bronzos ir kt.) karštuoju (liejyba, kalyba) arba šaltuoju (kalyba, kalstymas) būdu.
Metalo plastika	metalų ir jų lydinių plastinis formavimas taikant meninių metalo darbų technologijas bei metalus apdirbant karštuoju būdu (kalvystė, liejininkystė, juvelyrika).
Metras	paprasčiausias ritmas, kuris pasižymi lygiaverčių elementų išdėstymu vienodais intervalais. Remiantis metru sudaryti geometriniai ornamentai, išdėstyti langai, tarpulaniai, arkos, nišos, kolonos, piliastrai, balkonai ir kitos architektūros dalys. Šių dienų pastatuose naudojama ypač daug vienodų statybinių elementų, kurie gaminami industriniu būdu. Tokia tipizacija pateisinama tik ekonomiškai, nes statiniai tampa vienodi ir monotoniški. Metrinę eilę pajvairina sinkopės, t. y. ją sudarantis elementas praleidžiamas arba pakeičiamas kitu. Sinkopės panaudojimas metrą priartina prie ritmo. Ritmo kitimas daug laisvesnis, iracionalesnis, todėl jam netaikomos jokios griežtos taisyklės. Jis gali būti paprastas ir sudėtingas, harmonizuotas nuosekliai arba pagreitintai didėjančia arba mažėjančia eile. Toks būdas vadinamas sinereze. Jai artimas „aukso pjūvio“ santykių kitimas. Toks ritmas, kai keli elementai slenka viena kryptimi, sustiprindami vienas kitą, vadinamas sinergetiniu. Visai laisvas ritmas, kuris tik vizualiai jaučiamas, vadinamas sinesteziniu. Jis, aptinkamas dar urvinio žmogaus piešiniuose, plačiai paplitęs ir modernistinėje dailėje. Šis ritmas turi netikėtų, atsitiktinių elementų, sinkopijų.
Midi ilgis	suknelės, sijono ir pan. ilgis tarp maksi ir mini ilgių.
Mini ilgis	suknelės, sijono ir pan. ilgis bent per 10 cm aukščiau kelių, bet žemiau šlaunų vidurio, kurį 1964 m. pasiūlė Paryžiaus dizaineris André Kurežas (André Courrèges) ir kurį kiek vėliau išpopuliarino britų dizainerė Meri Kvant (Mary Quant) ir kt.

Minuskulai	mažosios abėcėlės raidės, paprastai senovės graikų ir lotynų rašto.
Modeliavimas	1) kurių nors objektų, objektų sistemų arba procesų savybių ir elgsenos atskleidimas sudarant ir tyrinėjant jų modelius; 2) skraidymo aparatų, laivų, valčių, automobilių konstravimas, gamyba ir bandymas.
Modelis	1) masinių dirbinių serijos pavyzdys; 2) mažesnių matmenų daikto pavyzdys ar kopija, paprastai padaryta iš pakaitalų (kitos medžiagos); 3) tapytojui ar skulptoriui pozuojantis asmuo; 4) asmuo, demonstruojantis drabužius madų parodose; 5) pavyzdys, pagal kurį gali veikti mašina, organizacija, pramonės įmonė ir pan.; 6) materialioji struktūra, matematinių ryšių sistema arba programa, tapčiai imituojančios tyrinėjimo objekto struktūrą arba jo funkcionavimą.
Modeliuoti	1) formuoti ką nors iš plastinės medžiagos; 2) daryti ko nors modelį; suteikti kam nors reikiamą formą; 3) sukurti paveikslą, piešinį, fotografijos erdvinę kompoziciją.
Modernus	1) atitinkantis šių dienų poreikius ir skonį, naujoviškas; 2) atitinkantis naujausius technikos pasiekimus.
Modifikacija	1) daikto ar reiškinių kitimas (keitimas), nepakeičiantis jo esminių savybių, esmės; 2) tokio pakeitimo rezultatas.
Modulis	1) unifikuotas, pasikartojantis objektas, iš kurių galima sukurti didesnės struktūros objektus; 2) santykinis matavimo vienetas.
Monograma	meniškas raidžių junginys, reiškiantis kieno nors inicialus; ją kartais puošiami kai kurie aprangos gaminiai.

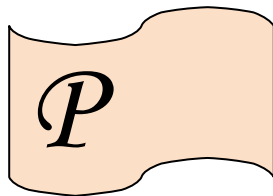

Nedegi medžiaga	medžiaga, kuri nuo liepsnos ar kaitros šaltinio neužsiliepsnoja.
Neglamžumas	tekstilės gaminių geba priešintis pastovių raukšlių susidarymui.
Nėriniai	permatoma azūrinė tekstilinė medžiaga iš siūlų tinklo ar tinklelio su išsiuvinėtais, išmegztais, išnertais, išpintais, išaustais raštais, skirta gyvenamajai aplinkai, t. p. drabužiams, galvos apdangalams ir senovinei vyriškai bei moteriškai avalynei puošti.
Nešlampumas / hidrofibiškumas	medžiagos geba nesuslapti nuo vandens; nešlapiame paviršiuje vandens lašas neišsklinda.
Neteplumas	medžiagos geba nepritraukti nešvarumų, nesusitepti.
Niuansas	priešingai kontrastui – nedidelis, vos pastebimas vienos ypatybės skirtumas nuo kitos.

Operacija	1) technologinio proceso dalis, atlikta toje pačioje vietoje; 2) veiklos vienetas; veiksmo atlikimo būdas.
Optinės iliuzijos / regėjimo apgaulė	reiškia iškreiptą realių daiktų arba reiškinių suvokimą. Optinės iliuzijos – tai pažinimo psichologijos tyrinėjimų objektas, tačiau į jas atsižvelgiama dailėje ir architektūroje.
Orientacija	objekto padėties nustatymas. Kai kurie objektai turi vieną, kiti – du ir daugiau žiūrėjimo taškų. Paveikslas kabinamas ant sienos ir orientuojamas į žiūrovą, drabužis apžiūrimas iš priekio ir iš nugaros, o apvali skulptūra, dekoratyvinė vaza dažniausiai matoma iš visų pusių.
Originalas	1) tikras autentiškas dokumentas, meno kūrinys, ne kopija, ne padirbinys; 2) rankraštis arba grafinė medžiaga, parengta tipografiniu būdu ar kitaip dauginti.
Ornamentas	1) puošybinis elementas, raštas iš vienos ar kelių pasikartojančių figūrų; 2) puošybinė dailės ir architektūros priemonė, sudaryta iš ritmiškai pasikartojančių geometrinių ir vaizdinių elementų. Tai pati seniausia meninė harmonizavimo priemonė. Pagal motyvų pobūdį ornamentai skirstomi į abstrakčiuosius ir geometrinius (taškai, linijos, apskritimai, daugiakampiai, kryželiai, kriputės, zigzagai, spirалės, meandros), floristinius, arba augalinius (stilizuoti lapai, gėlės, girliandos, palmetės, akantai, fleronai), ornitomorfinius ir zoomorfinius, arba gyvūninius (stilizuoti paukščiai, sfinksai, drakonai, chimeros, feniksai), ir antropomorfinius (stilizuotos žmonių galvos ir figūros, maskaronai, sirenos, kariatidės, amūrai). Zoomorfiniai ornamentai, vaizduojantys žvėris pabaisas, dar vadinami teratologiniais. Jie būdingi pirmykštės bendruomenės ir klajoklinių tautų menui, viduramžių dailei ir architektūrai. Tolimuosiuose Rytuose išplėtoti astraliniai ornamentai. Artimųjų Rytų šalyse paplitę epigrafiniai (rašto) ornamentai. Istorinių stilių ornamentuose galima pamatyti gausybės ragų, muzikos instrumentų, ginklų, herbų, ordinų, cechų ženklų ir kt. Pagal komponavimo būdą ornamentai skirstomi į juostinius (frizai, lambrekenai), centriškuosius (rozetės), tinklinius arba ištisinius, kai elementai (arabeskos, azulechos, raportai) užpildo visą paviršių, simetriškuosius (akroterijos, antebos, palmetės, kryžiai) ir asimetriškuosius (monogramos, rokailės), paprastuosius ir sudėtinguosius, vienplanius ir daugiaplanius bei mišriuosius.

Ornamentika	1) ornamentai; 2) puošimas ornamentais; ornamentavimas.
--------------------	--

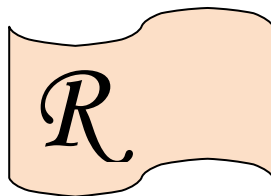

Paletė	1) ovali mentelė, paprastai medinė, su skylė nykščiu iškišti, ant kurios tapytojas tapydamas maišo dažus; 2) spalvų derinys, būdingas kuriam nors dailininkui ar kuriai nors tapybos mokyklai; 3) dailininko, rašytojo kūrybos raiškos priemonių visuma, jo stiliaus savitumas.
Papuošalas	tam tikra nedidelė detalė aprangos gaminiui padabinti, pagražinti.
Parametras	dydis, apibūdinantis proceso, reiškinių, sistemos savybes.
Pasportas	dailės kūrinių (piešinio, ražinio, akvarelės, fotografijos, kartais nedidelio paveikslo) rėmai, išpjautyti iš kartono.
Pasukamoji simetrija	kai figūra, pasukta apie simetrijos ašį 360° , vėl tampa savimi (pvz., trisparnis propeleris). Ji sukelia judesio, dinamiškumo įspūdį.
Peltakys	vienas su kitu susijungusių pasikartojančių vienasrūšių dygsnių eilė; vienas, du ar daugiau peltakių sudaro siūlę. Rankinis vienspalvis ažūrinis išsiuvinėjimas, kai siuvinėjama ne audinio paviršiuje, o pačiame audinyje prieš tai ištraukus kelis metmenų ir ataudų siūlus.
Pergamentas	[pagal pavadinimą Mažosios Azijos pietvakarių senovinio miesto Pergamo (gr. Pergamos), kuris ypač klestėjo helenizmo laikotarpiu; čia imtas gaminti p., konkuravęs su Egipto popieriumi; skirtingai nuo šio, pergamentą galima buvo karpyti, rašyti abiejose pusėse; p. davė pradžią naujai knygos formai, kuri po 1000 metų visiškai išsigalėjo; kaip senovės reliktas liko ritiniai Toros pergamentų (Penkiaknygės), laikomos sinagogose ir šventyklose] 1) rašomoji medžiaga – tam tikru būdu apdirbta veršių, avių ir ožkų oda, žinoma jau senovės Egipte, Graikijoje ir Persijoje, kurioje buvo rašoma iki XIII a.; 2) dokumentas; 3) standus vyniojamasis popierius, nepraleidžiantis drėgmės ir riebalų.
Perspektyva	1) panorama; tolumoje esančių daiktų vaizdas; 2) kokio nors daikto vaizdavimas plokštumoje taip, kad žiūrintis į piešinį susidarytų trijų matmenų įspūdį.

Perukas	dirbtiniai arba tikri (natūralūs) plaukai, pritvirtinti prie tinkliuko ir padaryta šukuosena; nešiojamas ant savų plaukų arba juos atstojantis.
Piktografija	piktogramų raštas: vaizdaraštis, paveikslinis raštas, piešinukų raštas: daiktų, įvykių ir veiksmų vaizdavimas sutartiniais ženklais, kurie perteikia teksto turinį be ryšio su kalbine jo išraiška; piktografiją turi Šiaurės Amerikos indėnai, Sibiro tautos, turėjo etruskai; piktografijos elementų turi ir šiuolaikinė reklama, kelių eismo ženklai.
Piktograma	1) pieštinis raštas; piktografijoje vartojamas rašto ženklas – piešinukas ar kitas žymuo; 2) ženklas, kuriuo sutartiniais piešiniais ir linijomis perduodama informacija apie medžiagas, iš kurių pagamintas avalynės išviršis, pamušalas, padas.
Pintiniai gaminiai	įvairaus pločio ir formos tekstilės gaminiai iš įstrižai zigzagiškai supintų siūlų (pvz., batraiščiai, juostelės, sutažas ar kt. drabužių puošybos gaminiai); gaminami rankomis arba mašinomis.
Pynimas	pintinių gaminių gamyba rankomis arba pynimo mašina.
Pynutė	ornamentas iš įvairių supintų, surištų, sumegztų juostų, linijų ar kaspinų. Aptinkamas architektūros puošyboje, rankraštinėse knygų iliustracijose, dailiųjų amatų dirbiniuose.
Plafonas	1) tapyti ar reljefiniai ornamentai, siužetinės kompozicijos ant lubų arba skliautų; jau pasitaiko ankstyvųjų krikščionių dailėje, ypač plito vėlyvojo renesanso ir baroko laikotarpiu; 2) prie lubų arba sienų priglaustas šviestuvas.
Plagiatas	pasisavinimas svetimo kūrinio (mokslo, meno, literatūros) arba kūrybinės minties, idėjos; svetimo kūrinio išleidimas savo vardu.
Plakatas	1) taikomosios meninės grafikos žanras: skelbimas, reklama, šūkis, kuriems suteikta meninė forma; 2) informacinis dailės kūrinys, kurio vaizdiniai elementai dažnai siejami su lakonišku tekstu.
Planas	1) sumanymas, projektas atlikti rimtą, sudėtingą darbą; tam tikram laikui numatyta darbų apimtis, tvarka, būdai ir priemonės tikslui siekti; 2) užduočių vykdymo programa, numatyta kokiam nors laikui; 3) gyvenvietės, miesto, kaimo, kvartalo architektūrinio komplekso pastatų, gatvių, aikščių ir pan. išdėstymo schema.
Plastiškumas	kietojo kūno savybė negrįžtamai keisti pavidalą ir matmenis dėl išorinės jėgos poveikio.

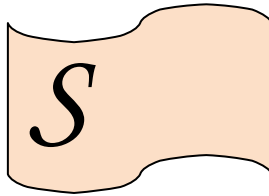
Plokštuma	vieta, ant kurios kuriama kompozicija. Plokštuma dar neatlikus jokio veiksmo jau yra viena iš meninės raiškos formų, nes jos forma, dydis, proporcijos gali nulemti komponavimo būdus, kūrinio įtaigą.
Plokštuminė / dvimatė kompozicija	kūrinys, kuris sukomponuotas dviejų dimensijų plokštumoje – popieriuje, drobėje ar ant kitokių medžiagų. Plokštuma turi dvi dimensijas: ilgį ir plotį.
Podiumas	1) pakyla koncertams, artistams pasirodyti, madoms demonstruoti; 2) graikų ir romėnų šventyklų pamatas bei pagrindinio fasado laiptai; antikinio teatro plati pakyla, juosianti sceną.
Populiarus	1) visiems suprantamas, pvz., populiarius dėstymas; 2) labai paplitęs, mėgstamas, žinomas, garsus, pvz., populiarius leidinys.
Portjera	storo, sunkaus audinio užuolaida prie durų ir langų.
Praba	skaičius, rodantis santykinį grynojo tauriojo metalo kiekį lydinyje (išreikštas tūkstantosiomis dalimis – promilėmis).
Pramoninis (pramonės gaminių) dizainas	masiniu būdu gaminamų daiktų meninis konstravimas ir projektų įgyvendinimas.
Precizija	didelis tikslumas, aiškumas.
Priežiūra	veiksmų visuma, reikalinga vartojamų pagal paskirtį gaminių patikimumui užtikrinti.
Profilis	1) veido vaizdas iš šono, pvz., graikiškas profilis; 2) statmenas pjūvis, pvz., krumplio profilis, skersinis profilis, išilginis profilis; 3) kokio nors architektūros elemento vertikalaus pjūvio kontūro forma.
Projekcija	1) kūno vaizdavimas plokštumoje; 2) rodymas ekrane filmo kadru; vaizdas ekrane; 3) kompiuterinės grafikos trimačio objekto plokščio vaizdo sukūrimas.
Projektas	1) iš anksto numatytas ir parengtas veikimo planas; 2) sudarytas kokio nors pastato, mašinos ar įrenginio planas; 3) iš anksto parengtas dokumentas, pagal kurį numatytą objektą galima pastatyti, patobulinti ar suremontuoti; 4) parengiamasis kokio nors dokumento tekstas, pvz., sutarties projektas; 5) užduoties principinio ar galutinio sprendimo dokumentinis planas; parengtinis, numatomas, negalutinis kurio nors akto ar dokumento tekstas.

Projektavimas	aprangos ir kt. gaminių ar jų gamybos įmonių projekto darymas, rengimas, konstravimas.
Proporcijos	labai svarbi kompozicijos harmonizavimo priemonė, turinti didelę meninę ir praktinę reikšmę. Proporcijos suprantamos kaip ilgių, pločių, aukščių ir tūrių darna, kaip atskirų elementų santykis su visuma. Joms nustatyti reikia ne mažiau kaip dviejų parametrų, kad būtų galima palyginti. Vykusiai parinktos proporcijos lemia objekto meninę vertę, pabrėžia kompozicijos harmoningumą.
Proporcijų santykiai	1) aritmetinis, arba modulinis – būdas, kai yra vienas pastovus dydis (modulis), kuriuo matuojamos objekto dalys. Modulių sistema – architektūrinių orderių pagrindas; 2) geometrinis, arba iracionalusis – būdas, pagrįstas geometrinėmis struktūromis ir nematuojamų dydžių santykiais. Šis būdas turi daug skirtingų sistemų ir teorijų. Juo remiantis pastatytos Egipto piramidės, antikos, renesanso ir kiti klasikiniai pastatai. Tai aktualu ir moderniajai architektūrai. Nesuabsoliutindami šių teorijų reikšmės, jomis gali naudotis skulptoriai, keramikai, dizaineriai, grafikai ir kt. Populiariausias iracionalaus proporcijų nustatymo būdas yra vadinamasis „aukso pjūvis“.
Prototipas	1) pirmasis, ankstyviausias ko nors pavyzdys, pagal kurį daromi kiti tos rūšies serijiniai daiktai; 2) realus asmuo, pagal kurį rašytojas sukuria savo kūrinio veikėjo paveikslą.
Puošyba	aprangos reikmens dekoratyvi apdaila ir puošimas specialiai tam sukurtais ornamentais siuvinėjant, prisiuvant atskirai paruoštus puošimo elementus, tapant, išpaudžiant.
Pusgaminis	pusgaminis ne visai baigtas gaminys.
Pusiausvyra	kai kompozicija harmoningai subalansuota, t. y. visi elementai išdėstyti taip, kad jų vizualusis svoris atrodo vienodas.

Racionalus	pagrįstas, apgalvotas, tikslingas, protingas; aiškiai suvokiamas, paremtas naujais mokslo metodais
Rakursas	1) perspektyvinis vaizduojamojo objekto (žmogaus figūros, statinio, daikto) ar jo dalių sumažinimas; 2) filmavimo ir fotografavimo būdas; 3) akiai neįprasta daikto vaizdavimo perspektyva.
Rankdarbis	rankomis atliekamas dirbiny, buities daiktas, aprangos gaminio puošybos elementas ar net visas darbužis.
Rankinis audimas	audinio gamyba rankinėmis audimo staklėmis.
Rankinis mezgimas	mezgimas virbalais, vąšeliu arba rankomis stumdant rankinės plokščiosios mezgimo mašinos vežimėlį.
Raportas	ornamento motyvas, ritmiškai pasikartojantis be pasikeitimų audinyje, kilime, trikotažo medžiagoje ir kt.
Raštas	aprangos gaminių medžiagų, odos, tekstilės, paviršiaus piešinys, marginys, pasižymintis pasikartojančiu plokštuminių motyvų išdėstymu ir sudaromas pynimo deriniais, spalvinimu, siuvinėjimu.
Regionas	didelis savitas teritorinis vienetas (gamtinis, ekonominis, politinis); skiriami gamtiniai ir socialiniai ekonominiai regionai; gali būti ir universalus regionas, pvz., Žemaitija su jai būdingu paviršiaus reljefu, klimatu, vandenimis, etnografinėmis ypatybėmis, ūkio specializacija ir pan.
Reklama	1) skleidimas informacijos apie prekes, jų privalumus, vertę, įsigijimo sąlygas ir vietą, apie knygas, sanatorijas, ekskursijas ir pan., pasitelkiant plakatus, spaudą, radiją, televiziją, žadinančios norą įsigyti prekę arba pasinaudoti tam tikromis paslaugomis; reklamos interesai gali būti ekonominiai, kultūriniai, politiniai; pirmasis reklamos biuras įsteigtas Londone 1611 m.; 2) skelbimas, plakatas, rodymas, pranešimas per radiją, televiziją ir kitos priemonės tam tikslui pasiekti.
Restauracija	architektūros paminklo, dailės kūrinio, rankraščio ir pan. atnaujinimas, atstatymas, pirmąkartės būklės atkūrimas.

Ritmas	meninių priemonių ir jų elementų (linijų, dėmių, spalvų, faktūrų, šešėlių, dydžių, tūrių, niuansų, kontrastų) tolygus pasikartojimas, kaitaliojimas, gretinimas. Visa tai kūriniams teikia harmoningumo, emocingumo, dinamiškumo.
Rustas	keturkampis akmuo, grubiai aptašytas, nusklembtais kraštais, vartojamas statinių išorinei apdailai.
Rustika	pastato išorinės sienos ar jos dalies apdaila iš rūstų arba tinko, imituojančio rustus.

Scenografija	dailės šaka, apimanti scenovaizdžio kūrimo meną: scenos erdvės, dekoracijų, grimo, kostiumų, kulisų projektavimą, eskizų, brėžinių kūrimą ir realizavimą, scenos apšvietimą.
Serija	1) artimai susijusių objektų, reiškinių, įvykių eilė, grupė; 2) gaminių, mašinų arba detalių, gaminamų pagal tą patį modelį, brėžinį arba pavyzdį, grupė; 3) vieno bendro tikslo, tematikos arba tam tikrai skaitytojų grupei skirti leidiniai, leidžiami vienodu (serijos) pavadinimu ir taip pat apipavidalinami.
Servizas	pietų, pusryčių, kavos ir pan. stalo indų komplektas, paprastai vienodai puoštas, tam tikram skaičiui žmonių; servizą sudaro puodeliai, lėkštutės, lėkštės, ąsočiai, kavinukai, cukrinės, druskinės, padėklai.
Sidabras	baltas, laidus šilumai bei elektros srovei, lengvai poliruojamas.
Siluetas	[pagal Prancūzijos ministro Etjeno de Silueto (Silhouette; 1709–1767), kurio šaržas buvo sukurtas, pavardę]: 1) kontūrinis, šešėlinis daikto vaizdas plokštumoje, plokščia dėmė turinti daikto išorinius bruožus; 2) dailės (dažniausiai grafikos) kūrinys, kuriame figūros arba daiktai vaizduojami kaip dėmės su ryškiais išoriniais kontūrais; siluetai piešiami, karpomi iš popieriaus, audinio, pjaustomi iš kartono arba medžio; susiformavo Senovės Kinijoje, vėliau paplito kitose Azijos šalyse, o Vakarų Europoje – XVIII a.
Simbolika	1) visuma simbolių, vartojamų kurioje nors srityje; 2) simboliai, vartojami kokiam nors meno kūrinyje.
Simbolinis	1) susijęs su simboliu; 2) neturintis realios vertės, pvz., simbolinė ko nors reikšmė.

Simbolis	1) sutartinis ženklas, atstojantis kokio nors daikto funkciją; 2) tam tikras raidinis arba skaitmeninis ženklas, vartojamas žymėti įvairiems dydžiams, prekių artikulams, chemijoje – cheminiams elementams, matematikoje – aibėms ir jų elementams; cheminis simbolis – cheminio elemento sutartinis ženklas; 3) vaizdas, kuris yra kitų (paprastai labai įvairių) vaizdų, turinių, santykių reprezentantas.
Simetrija	1) toks daikto padalijimas, kad dalys, esančios abipus skiriamosios linijos, yra tolygios pagal dydį, formą ir padėtį; 2) figūros savybė, reiškianti tam tikrą tos figūros formos taisyklingumą; 3) ašinė simetrija (sukimo simetrija) – objekto savybė sutapti su pačiu savimi, pasukus jį apie simetrijos ašį.
Simetrinei kompozicijai būdinga skiriančioji linija	ašis, padedanti formuoti visą kompoziciją.
Sintezė	dailės kūrinio santykis su architektūrinėmis formomis ir erdve.
Sistema	1) reiškinių sąsaja, išskirianti juos iš aplinkos kaip vientisą, santykinai savarankišką vienetą; 2) darinys, sudarytas pagal tikslą, paskirtį, veikimą, nagrinėjimo požiūrį ir pan.; 3) tvarka, santvarka.
Siuvėjas	darbininkas, kuris rankomis ar mašina siuva drabužius, batviršius ir kt. siuvinius.
Siuvimas	technologinis procesas, kai rankine ar mašinine adata praduriamos ir siūlais sujungiamos medžiagos.
Siuvimo pramonė	pramonės šaka, kurios produkciją sudaro siuviniai (dažniausiai drabužiai).
Siuvinėjimas	1) mašininis arba rankinis gaminio dekoratyvinių piešinių sudarymas; 2) įvairiausių piešinių ir puošiamųjų raštų aprangos gaminiuose ir jų medžiagose išsiuvimas.
Siuvinių technologija	1) mokslas, apie siuvinių medžiagas, gamybos procesus, būdus bei įrangą; 2) siuvinių gamybos procesų atlikimo būdų ir priemonių visuma.
Siuvinys	siuvimo pramonės arba namudinio siuvimo dirbinys iš tarpusavyje susiūtų įvairių medžiagų dalių.
Skiautinis	rankdarbis iš mašininio ar rankinio būdu sujungtų medžiagos skiautelių, gabalėlių ir puoštas įvairiais dekoratyviniais dygsniais.

Skulptūra	1) dailės šaka; 2) tūrinis (trijų matavimų) dailės kūrinys, daugiausia vaizduojantis žmogų, kada ne kada gyvūną, daiktą; kuriama (lipdoma, kalama, drožiama, liejama) iš akmens, medžio, metalo, betono, kaulo, gipso, molio ir kitų medžiagų pagal pieštą arba lipdytą eskizą; kada ne kada šlifuojama, poliruojama, polichromuojama.
Sofa	žemas minkštas baldas gulėti ir sėdėti su atramomis nugarai ir rankoms.
Spalva	1) kūno savybė atspindėti tam tikrų bangos ilgių šviesą; 2) medžiagos savybė sukurti regimąjį pojūtį, atitinkantį jos atspindimos bei praleidžiamos šviesos spektrinę sudėtį ir intensyvumą, suteikianti aprangai didesnę ar mažesnę patrauklumą.
Pagrindinės spalvos	balta, geltona, juoda, mėlyna, oranžinė, pilka, raudona, ruda, violetinė, žalia.
Achromatinė spalva	juoda, balta ar įvairių tonų pilka neutrali spalva.
Akvamarino spalva	jūros bangos spalva.
Antrinė spalva	išvestinė spalva (žalia, violetinė, oranžinė), gaunama lygiomis dalimis maišant pagrindines spalvas.
Bordo spalva	spektro spalva nuo tamsiai raudonos, vyšninės iki sodrios bordo vyno spalvos.
Chaki spalva	dulksna, su žaliu atspalviu geltonai ruda spalva.
Chna spalva	spektro spalva nuo geltonai raudonos iki rudai raudonos, kurią turi dažai, gaminami iš lavsonijos lapų.
Cianinė spalva	žalsvai mėlyna, viena iš keturių spalvoto skaitmeninio spausdinimo spalvų, kurias maišant galima gauti naujos kartos aukštos kokybės spalvotas aprangos gaminių medžiagas.
Dramblio kaulo spalva	balta spalva su švelniu kreminiu atspalviu.
Garstyčių spalva	tamsoka geltona, kartais šiek tiek ruda, garstyčias primenanti spalva.
Granatų spalva	spektro spalva nuo tamsiai raudonos iki sodrios bordo spalvos, primenanti granatos vaisiaus vidaus spalva.
Indigo spalva	tamsi mėlynai violetinė spalva; indigas – šios spalvos organinis junginys seniau gaunamas iš indigažolės lapų.
Jūros bangos spalva	spektro spalva nuo blyškiai mėlynos iki žaliai mėlynos spalvos.

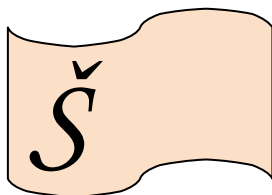
Kaštoninė spalva	spektro spalva nuo tamsiai raudonos iki tamsiai rudos, primenanti kaštono vaisiaus spalvą.
Kembridžo mėlynoji spalva	šviesiai mėlyna spalva.
Kreminė spalva	biskvitą ar kremą primenanti spalva, gelsvai balta su blyškiu oranžiniu atspalviu nuo šviesiai rudos iki šviesiai gelsvos.
Kūno spalva	žmogaus kūno natūrali odos spalva.
Levandų spalva	spektro spalva nuo blyškios melsvai purpurinės iki blyškios violetinės spalvos, šviesiai violetinė.
Mėlyna karališkoji spalva	intensyvi mėlyna spalva, primenanti mėlyną rašalą, dažna kilmingų žmonių, pvz., Anglijos karalienės aprangoje.
Natūrali spalva	prigimtinė, žmogaus nepakeista medžiagos ar jos sudedamųjų dalių spalvų.
Pagrindinė spalva	kiekviena iš trijų spektro spalvų (raudona, geltona, mėlyna), kurių negalima gauti maišant kt. spalvas ir kurias maišant gaunamos kitos, antrinės spalvos.
Perlamutrinė spalva	melsvai pilkšva, baltai blizganti spalva, primenanti perlų arba kriauklių vidaus spalva.
Persikų spalva	persikų vaisiaus primenanti spektro spalva nuo šviesiai rožinės iki oranžinės.
Pieno baltumo spalva	beveik balta, šviežią pieną primenanti spalva.
Plytinė spalva	raudonai ruda, senovinio mūro plytoms būdinga spalva.
Raudonmedžio spalva	rusvai ruda spalva, primenanti šiltųjų kraštų raudonmedžių – mahagonio, makorės ir kt. medienos spalvą.
Rugiagėlių spalva	šviesiai mėlyna, rugiagėlės žiedų spalva.
Skaičiai raudona spalva	ryškiai raudona spalva su įvairaus intensyvumo oranžiniu atspalviu, dažniausiai būdinga oficialiems drabužiams.
Skalūno spalva	tamsiai pilka spalva su melsvu ar purpuriniu atspalviu spalva, primenanti šiferio spalvą.
Smėlinė spalva	rusvai gelsva arba labai šviesiai ruda, kartais su nedideliu geltonumo atspalviu spalva, primenanti nedažytos vilnos ar pajūrio smėlio spalvą.
Šaltrezo spalva	spektro spalva, nuo blyškiai žalios iki žaliai geltonos.

Žydra spalva	gili mėlyna spalva, primenanti giedrą saulėtą dangų arba mineralinio lazurito spalvą.
Spalvinė kompozicija	kūriny, sukomponuotas iš įvairių spalvinių dėmių, spalvų derinys tapyboje, interjero ar kitos meno rūšies kūrinių spalvinis sprendimas.
Spalvų kontrastas	skirtingų spalvų derinys, kai spalvos tonas, sodrumas, šviesumas kinta veikiant gretimai spalvai.
Stalo skalbiniai	skalbiniai skirti stalui serviruoti.
Standartas	1) kompetentingų organizacijų priimtas ir patvirtintas normatyvinis dokumentas, nustatantis produkcijos, technologinių procesų, metodų, sąvokų, simbolių arba kitų objektų privalomas normas, taisykles ir reikalavimus jiems, siekiant optimalios tvarkos apibrėžtoje situacijoje; 2) tipinis gaminys, atitinkantis tam tikras kokybės, cheminės sudėties, fizinių savybių, mato, masės ir kitas sąlygas; 3) perkeltine prasme – kas neturi nieko savita.
Statika	mokslas, tiriantis kūno pusiausvyrą veikiančias jėgas. Menininkui statikos sąvoka yra filosofinė, reiškianti tvirtumą, pastovumą, rimties ir ramybės būseną. Taigi kompozicija, išreikšta stabilia, masyvia ir sunkia forma, pabrėžia idėjos svarbą, pastovumą, amžinybės įkūnijimą. Tai būdingiausia memorialiniams paminklams, reprezentaciniams rūmams ir kulto pastatams. Be to, statika pabrėžia kompozicijos ramų monumentalumą bei griežtą dekoratyvumą. Puikiausias to pavyzdys – lietuvių liaudies skulptūra bei mažoji architektūra (koplytstulpiai, kryžiai, koplytėlės). Statiškiems objektams būdingas simetriškumas bei vertikalios ir horizontalios linijos.
Statiška kompozicija	kompozicija išreikšta stabilia, masyvia, nejudančia, sunkia forma.
Stendas	1) stovas išdėstyti parodos eksponatams, reklamai, informacijai; 2) įrenginys sumontuotoms mašinoms, aparatams, prietaisams bandyti.
Stilius	1) kaulinė, medinė ar metalinė smaili lazdelė, kuria antikos ir viduramžių laikais buvo rašoma medinėse vaškuotose lentelėse ar tošyje; 2) kurios nors epochos, kurios nors srities, kurios nors kūrybinės grupės, kurio nors kūrėjo meno ar kūrinio būdingų bruožų visuma; kalbėdami apie architektūros ir taikomosios dekoratyvinės dailės stilių, turime galvoje jų išorinių bruožų ir formų darnumą, jų panašumą; 3) būdingas kam nors, aprangai, požymių, bruožų, ypatumų, formų, jutiminės išraiškos.

Avangardinis stilius	aprangos stilius, pasireiškiantis išskirtinių modeliutojų eksperimentinėmis arba perspektyvinėmis idėjomis bei atlikimo technika, tradicinių estetinių normų neigimas neįprastomis stulbinančiomis išraiškos priemonėmis, kartais su šūkiu „šalin taisykles, tegyvuoja laisvė“.
Džinsinis stilius	stilius, atsiradęs iš darbo drabužių XIX a. pab. Kalifornijoje (JAV), kuriam būdinga džinsinio audinio, klasikinių džinsinių kelnų konstrukcinių ir dekoratyvinių elementų, pvz., metalinių sagų ir kniedžių, užtrauktukų, dvigubų dekoratyvinių siūlių išilgai detalių kraštų, savitų uždėtinių kišenių ir t. t. bei indigo spalvos blukumo kūrybiškas panaudojimas, vertinamas už laisvumą ir patogumą.
Eklektinis stilius	stilius, kuriam būdinga bandymas maišyti ir derinti įvairių, labai skirtingų aprangos stilių bruožų.
Ekskliuzyvinis stilius	aprangos stilius, kuriam būdingas išskirtinumas, ypatingumas.
Ekstravagantiškas stilius	jam būdingas įmantrumas, akį rėžiantis originalumas, įprastinių formų nepaisymas, išorinio efekto siekimas.
Etninis stilius	kokios nors tautos nacionalinio kostiumo bruožų turintis stilius.
Firminis stilius	autoriaus arba gamintojo sukurtas ar pasirinktas, tik jam būdingas stilius; pabrėžiantis firmos išskirtinumą, prestižą ir aukštą kokybę, siejant su įvaizdžio kūrimu.
Folklorinis stilius	aprangos ir jos sudėtinių dalių liaudiškas stilius, atspindintis ir vienijantis dažniausiai Europos tautų išpuoselėtus specifinius saviraiškos ir liaudies kūrybos bruožus, pasižymintis dekoratyvumu, languotumu, rankinio darbo imitacija, tautiniams drabužiams būdingų elementų panaudojimu, išpopuliarintas Ivo Sen Lorano (Yves Saint Laurent) 1976 m.
Glamūro stilius , kerintis stilius	stilius, kuris asocijuojasi su 1940–1950-ųjų m. Holivudu, ekrano žvaigždžių Merlin Monro (Marilyn Monroe), Elizabet Teilor (Elizabeth Taylor) ir kt. įvaizdžiais, kuriems būdinga pabrėžta elegancija, optimizmas, moteriškumas, žvilgesys, retro elementai, brangios, ryškios kokybiškos medžiagos, ilgi sijonai su giliu skeltuku, po jais mūvimi mini šortai, margaspalviai nėriniai, daug plastiškų minkštų linijų, sudėtingos vakarinių drabužių drapiruotės, aukštingi pakulniai, priglundę siluetai.
Hipiškasis stilius	jaunimo pacifistinis ir protestuojantis prieš sumaterialėjimą, už individo laisvę, „gėlių vaikų“ filosofiją propaguojantis, spalvingas ir drastiškas eklektiškas stilius, atsiradęs JAV apie 1965 m., kuriam būdinga aprangos „asorti“: nuskalbti, platėjantys džinsai, margi ir gėlėti marškiniai, pončai, kimono palaidinės, siuvinėtos afganiškos liemenės, ilgi besiplaikstantys plaukai, per kaktą prilaikomi indėniška juosta, vietnamietiški sandalai ar kaubojiški aulinukai, visiška aprangos laisvė nuo visuomenės moralės normų; toks šiuolaikinis stilius – mažiau eklektiškas, grynesnis.

Jūrinis stilius	stilius, besiplėtojantis kartu su mada, bet išlaikantis amžiną gamtos (jūros bangų ir purslų) derinį, kuriam būdingi jūreiviškos aprangos elementai, nerūpestingo poilsio ir kelionių impresija, mėlyna, balta, kartais ir raudona spalva, horizontaliai dryžuotas dekoras, didelė nugaros apykaklė, atviras įdegęs kaklas, trumpos ar ilgos kelnės arba siauras sijonas, beretė, auksu blizgančios sagos, siuvinėti inkarai, minkšti neperšlampami bateliai su neslystančiais denyje padais ir pan.
Kantri stilius	grubus, šiurkštokas, paprastas, Š. Amerikos fermerių aprangos stilius, kuriam būdinga neįmantrus siluetas, vienspalviai arba languoti audiniai, kaklaskarės, liemenės, ilgi raukti sijonai, prijuostės; dar vadinama kaubojišku stiliumi.
Klasikinis stilius	per ilgą istorinį laikotarpį išgrynintas, mažai kintantis šiuolaikinis aprangos ar kt. dizaino objektų stilius, kuriam būdinga formų vientisumas, tūrių atitikimas kūno proporcijos, linijų aiškumas, baltos ir juodos spalvos derinimas, spalvų gamos santūrumas, oficialumas ir griežtumas.
Retro stilius	aprangos stilius, kuriam būdinga praeities, ypač XX a. 3-ojo ir 4-ojo dešimtmečių, mados bruožų nostalgiskas panaudojimas.
Romantinis stilius	stilius, paplitęs XX a. 7-ajame ir 8-ajame dešimtmečiais, kaip atsvara kosminiam stiliui, vienas iš mergaitiškiausių ir moteriškiausių, kuriam būdinga folklorinių ir XIX a. pr. romantizmo elementų panaudojimas, raukiniai, kaspiniai, šilkinės juostelės, dirbtinės ir natūralios gėlės, ilgos lengvos suknelės ir pan.
Stilingas	turintis tam tikrą aiškų, harmoningą stilių, žmogus arba drabužis, batas, rankinukas.
Stilistas	asmuo, kuris kūrybiškai keičia užsakovo ir jo aprangos įvaizdį ir stilingai pritaiko kitų sukurtos aprangos elementų.
Stilizacija	1) kuriam nors autoriui, dailininkui, kompozitoriui, ar režisieriui būdingų stiliaus savybių sąmoningas imitavimas, kuriuo siekiama perteikti kurios nors epochos ar vietos koloritą; 2) dekoratyvus vaizduojamojo objekto apibendrinimas, sukuriant supaprastintą vaizduojamojo objekto formą, proporcijas, apimties ir spalvų santykius; 3) figūrų, daiktų kontūrų tikroviško pavidalo deformavimas. Sąlygiškas apibendrinimas, supaprastinant vaizduojamojo objekto formą, proporcijas, apimties ir spalvų santykius, suteikiant dekoratyvumo išpūdį.
Struktūra	1) sudėtinio objekto (daiktų, reiškinių) ar sistemos sandara, apibūdinama jos dalių sąryšių visuma; 2) kurio nors dalyko pagrindas, jo komponentų ryšiai, santykiai.

Suvenyras | atminimui įsigytas arba gautas dovanų nedidelis dailus daiktas, kuris teikia informaciją apie atmintinus įvykius, lankytas vietas.

Šablonas	1) popieriaus, kartono, stiklo, medienos, metalo iškarpa, pagal kurios kontūrus nubraižomos, išpjaunamos, iškerpamos detalės, daromi įrašai; 2) nubraižytas ar išpjautas uždaras pavyzdžio kontūras, pagal kurį gaminamos, tikrinamos, dėstomos vienodos aprangos gaminių dalys ar detalės, dar vadinama lekalu; 3) prietaisas gaminių formai patikrinti; 4) pavyzdys, kuriuo aklai sekama.
Šamotas	maždaug 1300 °C temperatūroje degtas molis arba kaolinas; naudojamas kaip ugniai atsparus betono arba skiedinio užpildas; XX a. viduryje iš jo imta gaminti keramines skulptūrėles.
Šifonas	plonas permatomas drobinio pynimo medvilnės arba šilko audinys, vartojamas palaidinukėms, nosinėms.
Šilkografija / serigrafija	fotografiniai ir trafaretiniai atspaudai, daromi per šilko tinklą. Jie naudojami jau nuo XX a. pradžios. Lietuvoje taikant šabloną audiniai marginami nuo XX a. vidurio. Šilkografija kaip spaudos būdas Lietuvoje įsitvirtino nuo 1970 m. Dabar šiuo būdu įvairiais piešiniais ir reklamomis puošiami drabužiai.
Širma	1) sudedamas kilnojamasis kambario pertvaras – audiniu aptraukti rėmai; 2) priedanga, skraistė.
Špacija	1) poligrafijoje: tarpinė rankinio rinkinio medžiaga – metalinis tašelis tarpams tarp žodžių sudaryti, raidėms žodyje išretinti; 2) tarpas tarp knygos kietviršio šonelių.
Šriftas	1) rašto ženklų pavidalas, pvz., kursyvas, ciferas; 2) spaustuvės ženklai, spaudmenys; 3) vieningos stilistikos grafinių ženklų sistema, skirta žmonių kalbai fiksuoti ir ją perteikti. Pagal atlikimo būdą šriftas būna rankraštinis, pieštinis, graviruotasis, renkamasis (spaustuvinis, kompiuterinis).

Šriftų garnitūrai skirstomi pagal stilių, kontrastingumą (plonųjų ir storųjų elementų derinį), serifų (užkirtimų) formą.

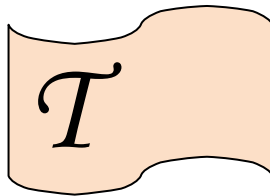
Šriftas būna įvairaus dydžio, sodrumo (šviesus, pusjuodis, juodas), pločio (siauras, normalus, platus), pasvirimo (status, pasviręs – kursyvas).

Pagal paskirtį šriftai skiriami į **tekstinius, antraštinius ir akcidentinius**. Individualius meninius šriftus dailininkai kuria knygoms, plakatams, reklamai ir kitokiems poreikiams.

Dailiai ranka parašytas arba pieštas šriftas, vadinamas **kaligrafija**, rodo autoriaus temperamentą ir profesionalumą. Dažnai net nesuvokiant, kas parašyta, gražus raštas arba jo kompozicija iš raidžių ar žodžių kelia estetinį pasigėrėjimą (pvz., kinų, japonų, arabų, hebrajų rašmenys).

Štampas

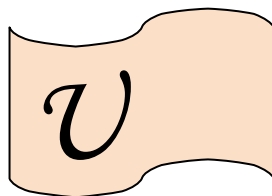
- 1) štapavimo darbo įrankis, dažniausiai metalinė forma, įtaisyta kūjuose, presuose, štapavimo automatuose ir kt.;
- 2) spaudas – įtaisas žymei, ženklui spausti;
- 3) įspaustas ar atspaustas ženklas, žymė;
- 4) šablonas, trafaretas.

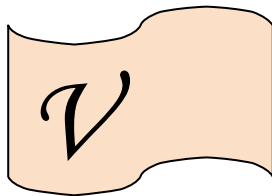
Tapatybė	vienodo dydžio dalių ar elementų, ar kitų meninės raiškos priemonių, formos, spalvos, proporcijos pusiausvyros išlaikymas. Tapatybės komponavimo būdu kuriamos vadinamosios antitezinės (priešpriešos) kompozicijos. Jos yra žinomos senovės Rytų, viduramžių, renesanso, klasicizmo ornamentikoje, heraldikoje, dabar dar pasitaiko plakato mene, reklamoje ir kt.
Tapetai	popieriniai arba sintetiniai sienų apmušalai.
Taškas	pats mažiausias grafinis ženklas plokštumoje.
Taškinė simetrija	kai kompozicija susiformuoja aplink centrinį tašką.
Tauta	istoriškai susidariusi žmonių bendruomenė, turinti bendrą kilmę, žemę, kalbą, istoriją, kultūrą: Lietuvių tauta Baltų tautos.
Technika	1) materialinės žmogaus veiklos priemonės, ypač gamybos procesams atlikti, gamtai pažinti ir įvaldyti; 2) kokios nors veiklos įgūdžiai, būdai, metodai, mokėjimas tais būdais naudoti.
Techninė tekstilė / techninės tekstilės gaminiai	tekstilės gaminiai, dažniausiai iš cheminių pluoštų skirti įvairioms technikos sritims (pvz., garso, elektros bei šilumos izoliacijai, filtrams, automobilių bei lėktuvų dalims, parašiotams, pavarų diržams, įvairioms kompozicinėms medžiagoms ir t. t.). Tokių gaminių vartojamosios savybės gerokai nustelbia jų estetines ar dekoratyvines ypatybes.
Technologija	1) mokslas ir praktinių žinių visuma apie gamybos būdus, vyksmus ir priemones, pvz., aprangos gaminių technologija, odos gaminių technologija, siuvinių technologija; 2) tam tikro produkto gamybos procesų atlikimo būdų ir priemonių visuma.
Technologinė eiga	baigtinis nuoseklus technologinio proceso etapas, kuriame (pvz., tam tikroje mašinoje) žaliavai arba pusgaminiui padaromas tam tikras poveikis, siekiant pakeisti jų savybes.
Technologinis procesas	nuosekliai atliekamų technologinių operacijų eilė.

Tekstilė	verpimo ir audimo pramonės gaminiai iš natūraliųjų ar cheminių pluoštų.
Tekstilė	1) su tekstilės gaminių gamyba susijusi veiklos sritis; 2) tekstilės medžiagos; 3) tekstilės gaminiai.
Tekstilės dirbinys	dirbinys, kurio pagrindinę dalį sudaro tekstilės medžiagos (pvz., kepurė, megztinis, kojinių pora).
Tekstilės dizainas	meninis bei inžinerinis tekstilės gaminių kūrimas ir projektavimas.
Tekstilės galanterija	smulkūs aprangos reikmenys ir papuošalai iš tekstilės medžiagų.
Tekstilės gaminys	1) bendras audinių, megztinių bei neaustinių medžiagų, tinklų ar kt. panašių gabalais išleidžiamų plokščių gaminių, kurių vartojimas daug labiau susijęs su jų paviršiumi, negu su storiu, pavadinimas; 2) tekstilės dirbinys.
Tekstilės medžiagos	tekstilės žaliavos ir produkcija: pluoštai, siūlai, įvairios paskirties tekstilės gaminiai bei pusgaminiai, kurių pagrindinė žaliava yra pluoštai.
Tekstilės medžiagotyra	mokslas apie tekstilės medžiagų sandarą ir savybes.
Tekstilės pluoštas	1) pluoštas, tinkamas tekstilės gaminiams gaminti; 2) tekstilės pramonės žaliava.
Tekstilės pramonė	pramonės šaka, kurios pagrindinę produkciją sudaro tekstilės medžiagos.
Tekstūra	grubus daugiasluoksnis popierius, gaminamas daugiausia iš atliekų (makulatūros, tekstilės pramonės atliekų).
Tektonika	1) architektūros, dailės kūrinio konstrukcinės sandaros ir meninių priemonių darna; 2) architektonika – tai erdvinio meno (architektūros ir dailės) kūrinio struktūros, konstrukcinės ir meninės sandaros darna. Ji grindžiama ne tik jausmais, bet ir logika, ne tik menu, bet ir mokslu.
Tempera	1) emulsiniai dažai su organine rišamąja medžiaga – kiaušinio baltymas arba trynys ar kazeinas, sumaišyti su aliejumi arba derva; 2) tapybos technika: atskiestais temperos dažais tapoma ant gruntuotų lentų, pergamento, popieriaus, drobės, tinko; vartota jau senovės Egipte; paplito viduramžiais.

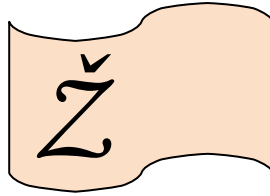
Tendencija	1) vyksmo, veiksmo, raidos, pažiūros, nuomonės, skonio ir pan. kryptis, polinkis; 2) sąmoningas, šališkas pažiūrų, veiksmų kryptingumas.
Terakota	keramikos gaminiai, pvz., grindų plytelės arba raižiniai iš keraminio molio; spalvoti arba balti.
Tipografika	raidžių, žodžių ir teksto komponavimas.
Tiražas	spaudinio egzempliorių skaičius.
Tonas	tapybos spalvų atspalvis.
Toršeras	šviestuvai su aukštu stovu.
Tradicija	papročių, apeigų, vaizdinių, idėjų, simbolių išlaikymas, perdavimas iš kartos į kartą.
Trafaretas	1) plokštelė su skylėmis arba rėmelis su tinkleliu piešiniui arba užrašui padauginyti ar nuspalvinti, pro skylę arba tinkelį purškiant arba tepant dažus; 2) šablonas iš metalo, medžio, kartono su reikiamos formos kiaurymėmis, per kurias galima daug kartų braižyti, dažyti ar kitaip apdirbti aprangos ar kt. gaminių detalių paviršius; 3) nustatytas pavyzdys kuriuo sekama; šablonas.
Trafaretinis	1) padarytas su trafaretu; 2) banalus, nekūrybiškas.
Transformacija	formos, pavidalo, kokybės pakeitimas, kaita.
Tualetas	1) moters apdaras, paprastai elegantiškas; 2) savo išorės tvarkymas (prausimasis, rengimasis, šukavimasis); 3) stalelis su veidrodžiu ir stalčiais.
Tūris	1) trijų matmenų dydis; 2) kūno užimta erdvės dalis.
Tušas	vandeniniai pigmentiniai dažai, greitai džiūstantys, išdžiūvę – atsparūs vandeniui, blizga; tušu braižoma, rašoma ir piešiama plunksna ar minkštu teptuku.

Uniforma	specialus (vienodo kirpimo, spalvos) kokios nors visuomeninės organizacijos narių, kariuomenės dalinio ar sportininkų grupės drabužis su skiriamaisiais ženklais (karininkų, policininkų, mokinių).
Utilitarinis, utilitarus	naudingas, praktiškas, taikomasis.

Vartojamoji vertė	teigiamoji gaminio ypatybė, apibūdinama jo vartojamosiomis savybėmis.
Vartojamosios savybės	gaminio savybės, apibūdinančios jo elgseną vartojant pagal paskirtį; nusako gaminio vartojamąją vertę.
Vartojimas	naudojimas kuriam nors reikalui.
Vartojimo sritis	sritis, kurioje gali būti vartojama tam tikra produkcija.
Vartotojas	subjektas, t. y. asmuo, naudojantis objektą, aprangos gaminius, savo poreikiams tenkinti.
Vartotojo elgsena	elgsena, kuria vartotojas siekia didžiausios naudos ir pasitenkinimo už tam paskirtas lėšas įsigydamas ir vartodamas, pvz., aprangos gaminį.
Vartotojo rizika	tikimybė priimti nepriimtino ydingo lygio produkcijos partiją kaip gerą.
Vatmanas	[pagal Anglijos popieriaus fabriko savininko Dž. Votmeno (Whatman) pavardę] aukščiausios rūšies lakštinis braižymo ir piešimo popierius.
Veidrodinė simetrija	horizontali simetrija arba atspindžio, kai į apačią nuo horizontalios ašies vienodu atstumu nutolę taškai lyg atspindys vandens paviršiuje (žiedai, klasikiniai pastatai, daugelis daiktų). Veidrodinė simetrija gali turėti kelias simetriškas plokštumas (stačiakampis – dvi, trikampis – tris ir t. t.).
Vėlimas	vilnionių bei pusvilnionių audinių ir mezginių apdailos operacija, atliekama vėlimo mašinoje, kur muilo tirpale keli sudrėkintos medžiagos gabalai, susiūti į uždara kilpą, gniuždomi bei trinami. Vilnos plaukeliai susirango ir susikabina vieni su kitais. Audinys arba megztinė medžiaga sustorėja, sutankėja.
Vitrina	1) įstiklinta dėžė ar spinta parodos eksponatams išdėlioti; 2) parduotuvės langas prekėms išstatyti.
Vizualinis	regimasis.

Žalvaris	vario ir cinko lydinys, atsparus aplinkos poveikiui, lengvai auksuojamas. Lengvai apdirbamas.
Ženklas	1) būdinga natūrali žymė; 2) dirbtinė daiktinė ar vaizdinė žymė, žymuo: pašto, prekės, fabriko ženklas; kelio, posūkio ženklai; knygos ženklas; draugijos nario ženkliukas, ženklelis.
Ženklinimas	1) informacinių ženklų ar skaičių, dydžio, pavadinimo, gamintojo ir kt., ant aprangos gaminio, jo detalių ar etikečių žymėjimas; 2) produkto žymėjimas sutartiniu ženklu arba skaičiumi.
Ženklinimo būdas	ženklų tvirtinimo ant gaminio būdas.
Žymėjimas	ruošinio, detalės kontūro linijų nubrėžimas arba lizdų, skylių centrų taškavimas apdirbamoje medžiagoje.